

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА НОВОГ САДА

ИЗВЕШТАЈ

О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА НОВОГ САДА

ЗА 2023. ГОДИНУ

Нови Сад, април 2024. година

С А Д Р Ж А Ј

I СТАНОВНИШТВО ГРАДА

II ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

III ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРА И ЗАПОСЛЕНИ

IV УСЛОВИ РАДА

V РЕАЛИЗАЦИЈА СОЦИЈАЛНЕ И ПОРОДИЧНО-ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ

5.1 СЛУЖБА ЗА ПРИЈЕМ И УПРАВНО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

5.2. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И МЛАДИХ

5.3.СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ ОДРАСЛИХ И СТАРИХ

5.4. ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ ИЗ ПОРОДИЦА У РИЗИКУ

5.5 САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА БРАК И ПОРОДИЦУ

5.6. СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНЕ И АНАЛИТИЧКО-ПЛАНСКЕ ПОСЛОВЕ

5.7. ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ДЕЦУ „СИГУРНА ДЕЧИЈА КУЋА“

5.8. ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ЖЕНЕ И ДЕЦУ УГРОЖЕНЕ ПОРОДИЧНИМ НАСИЉЕМ „СИГУРНА ЖЕНСКА КУЋА“

5.9. СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ТЕХНИЧКЕ ПОСЛОВЕ

I СТАНОВНИШТВО ГРАДА

Демографски подаци о становништву Града Новог Сада

Подаци о броју становника Града Новог Сада

Град Нови Сад се простире на површини од 702,7 km². Територију Града чине насељена места и то: Нови Сад, Бегеч, Будисава, Ветерник, Каћ, Кисач, Ковиљ, Руменка, Степановићево, Футог, Ченеј, Петроварадин, Буковац, Лединци, Стари Лединци и Сремска Каменица.

Број становника Града Новог Сада се константно увећава од пописа до пописа. На основу резултата Пописа становништва, домаћинства и станова, из 2022. године, у Граду Новом Саду живи 368.967 становника.

У периоду од 2011. до 2022. године број становника на територији Града Новог Сада се увећао за 27.342 лица (8%).

Просечно годишње број становника од 1953. до 2022. године се увећавао за 3.702 становника. Град Нови Сад је имао највећи пораст броја становника у периоду од 1961. до 1971. године.

Подаци о карактеристикама становништва Града Новог Сада

Полна структура

На основу резултата Пописа становништва домаћинства и станова, из 2022. године, евидентирано је 194.719 (52,8%) лица женског пола и 174.248 (47,2%) лица мушког пола у укупном становништву Града Новог Сада. Полна структура становништва је, према попису из 2022. године, готово идентична структури становништва према попису из 2011. године.

Старосна структура становништва

Просечна старост становника у Новом Саду, у 2022. години, је 40,8 година, очекивано трајање живота мушкарца је 72,9 година, а жене 78,4. За исту годину индекс старења, у Граду Новом Саду, износи 110,3 (Републички завод за статистику - Витални догађаји, 2022.- СН40 и Процене становништва, 2022.-СН 70).

У односу на претходни пописни период значајно је порастао број лица која су старија од 60 година (за 21%). Висок проценат старих је једно од битних демографских обележја становништва на овом подручју већ више деценија са тенденциом даљег раста.

Образовна структура

Према попису из 2022. године, у Граду Новом Саду, је највише становника 158.866 (51,22%) са средњом стручном спремом. Међутим, висок је проценат становника са високом стручном спремом 87.639 (28,26%) и бележи пораст за 8,26% у односу на претходни пописни период.

Може се уочити да се број становника без школске спреме, с непотпуном основном школом и са завршеном основном школом смањило за 6,5% и износи 40.148.

Витална статистика

У току 2022. године, у Граду Новом Саду, било је 4.330 живорођених (од чега је 3.266 брачне деце и 1.064 ванбрачне), а 4.531 умрлих. У 2022. години, у Граду Новом Саду, је забележен негативан природни прираштај (разлика између броја живорођених и броја умрлих), односно број живорођених је за 201 мањи од броја умрлих. (Републички завод за статистику – Витални догађаји, 2022. СН40)

Закључени и разведени бракови

Број закључених бракова у 2022. години износи 1.921 и у односу на 2021. годину је мањи за 9%. Евидентиран број развода, у 2022. години, је 692 и за 5% је мањи у односу на претходну годину. Број развода, у дужем периоду, има израженије флукуације. Просечно трајање разведеног брака, у 2022. години, у Граду Новом Саду је 13,5 година. (Републички завод за статистику- Закључени и разведени бракови, 2021. СН50)

Подаци о домаћинствима и породицама

Према резултатима Пописа становништва, домаћинстава и станова, из 2022. године, у Граду Новом Саду, евидентирано је 156.378 домаћинстава. Тај број је у односу на претходни пописни период увећан за 27.502 домаћинства, односно за 21%.

Структура домаћинстава према броју чланова је следећа: домаћинства са једним чланом чине 35,15%, двочла домаћинства 26,89%, домаћинства са три члана чине 17,13%, са четири члана 14,24%, са пет чланова 4,49% и са шест и више чланова 2,09%. Посматрајући процентуалну заступљеност домаћинстава према броју

чланова, може се уочити да, у Граду Новом Саду, више од половине (62,04%) домаћинстава чине она са једним или два члана.

Када се посматрају домаћинства према броју чланова, у односу на претходни пописни период, дошло је до пораста броја једночланих, двочланих и трочланих домаћинстава. Највећи пораст (апсолутно и процентуално) остварен је код једночланих домаћинстава, чији број је порастао за 64%, у односу на претходни пописни период.

На основу резултата Пописа становништва, домаћинстава и станова, из 2022. године, може се видети да 86,14% од укупног броја домаћинстава чине градска домаћинства а 13,86% остала. У односу на претходни пописни период порастао је број градских домаћинстава (за 24%), док је број осталих домаћинстава порастао за 9%.

Попис становништва, домаћинстава и станова, из 2022. године, даје податке о структури породица с обзиром на брачни статус и децу. Највећи број породица чине брачни парови са децом (45,08%), затим, по бројности долазе, брачни парови без деце (23,76%) и мајке са децом (17,76%). Када се пореди претходни пописни период, значајно је смањен број брачних парова са децом (за више од 4.000), док је порастао број ванбрачних парова без деце, мајки са децом и очеве са децом.

Унутрашње миграције становништва

У току 2022. године, на територији Града Новог Сада је било 11.600 досељених и 9.132 одсељених лица. Број становника Града Новог Сада се, у току 2022. године, увећао за 2.468 становника, по основу унутрашњих миграција становништва. (Републички завод за статистику – Унутрашње миграције, 2022.- СН60)

Подаци о одређеним групама становника Града Новог Сада

Подаци о незапосленима

На основу евиденције Националне службе за запошљавање, у децембру 2023. године, број незапослених, у Граду Новом Саду, је износио 10.225. Тај број је мањи за 1.231 (11%) незапослених у односу на децембар 2022. године. Више од половине (60%) незапослених су жене.

Према стручној спреми, подједнак број незапослених је у категорији лица са средњом стручном спремом (33,65%) и лица са I, II и III степеном образовања,

(33,17%). Иза њих су лица са високом стручном спремом који чине 25,22% и вишом стручном спремом 7,8%.

Процентуална структура незапослених жена је нешто другачија. Највећи број незапослених жена се налази у категорији са средњом стручном спремом (IV и V степен) –34,01%, након тога долазе лица са високом стручном спремом – 28,96% и лица са I, II и III степеном – 27,93%.

Подаци о запосленима

Број запослених лица, у 2023. години, у Граду Новом Саду, је износио 175.136 од чега су 146.351 (84%) запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, задруге, установе и друге организације), а 28.785 (16%) приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност запослени код њих и индивидуални пољопривредници).

У односу на 2022. годину укупан број запослених, у 2023. години, се повећао за 6.580 лица. Повећање броја запослених се односи и на запослене у правним лицима (привредна друштва, предузећа, задруге, установе и друге организације) и то за 4.950 лица и на приватне предузетнике (лица која самостално обављају делатност и запослене код њих и индивидуалне пољопривреднике), чији број се повећао за 1.630.

Просечна нето зарада у новембру 2023. године, за Град Нови Сад, је износила 105.514 динара, а просечна зарада за једанаест месеци 2023. године је износила 99.951 динар (Републички завод за статистику – Саопштење ЗП14 – Зараде по запосленом у Републици Србији по општинама и градовима, новембар 2023.)

Подаци о пензионерима

Према подацима Покрајинског фонда ПИО, филијала Нови Сад, број пензионера, у Граду Новом Саду, у децембру 2023. године износио је 72.372, тај број је већи за 299 у односу на претходну годину. Посматрано у целини, преко половине 51.416 (71,04%) су пензионери који остварују старосну пензију, 8.887 (12,28%) су пензионери који остварују инвалидску пензију, а 12.069 (16,68%) су они који остварују породичну пензију.

Остале одлике Града

На територији Града, од установа и служби социјалне заштите, налазе се:

- Центар за социјални рад Града Новог Сада са Прихватилиштем за децу "Сигурна дечија кућа", Прихватилиштем за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“, Дневним боравком за децу и младе из породица у ризику, привременим становањем деце и омладине без родитељског старања у становима којима располаже Град, два објекта за социјално становање у заштићеним условима и Саветовалиштем за брак и породицу.
- Геронтолошки центар „Нови Сад“, са три дома (Ново насеље, Лиман и Футог), РЈ „Прихватилиште са свратиштем“, РЈ клубова за стара и одрасла лица (19 клубова), РЈ помоћ у кући и нега и РЈ Дневни боравак за одрасла и старија лица
- Дечје село "Др Милорад Павловић", Сремска Каменица;
- Дом „Ветерник“
- Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“
- Црвени крст Новог Сада – градска организација,

За рад Центра за социјални рад Града Новог Сада, присуство осталих установа и служби социјалне заштите има вишеструки значај. Пре свега, Центар непосредније и лакше организује, прати и реализује низ облика заштите корисника. Друго, установе социјалне заштите су носиоци отворених облика заштите и разних активности које дају посебан квалитет остваривању социјалне заштите на овој територији.

Броју и квалитету услуга социјалне заштите доприносе и друштвено-хуманитарне организације које делују на овој територији. Поред хуманитарних организација и удружења које финансирају Град и Покрајина, Центар долази у контакт и активно сарађује и са другим носиоцима хуманитарних активности као што су невладине организације и удружења, разне домаће и иностране фондације и сл.

Донатори Центра за социјални рад Града Новог Сада, у току 2023. године су били :
1.) АСТ Краља Милана Београд; 2.) Yason; 3.) Нова Бебе; 4.) Orange investment; 5.) Vega IT; 6.) High tech enegieering Center doo Beograd; 7.) Синдикат просветних радника; 8.) Ротари клуб; 9.) ОПЕНС; 10.) Sylvania; 11.) DM дрогерије; 12.) Атлетски клуб Апатин; 13.) Smart d.o.o; 14.) Libra Fire; 15.) Erste banka; 16.) Simpl task; 17.) Галеника фитофармација; 18.) Rapidex trade; 19.) Darkom; 20.) Јаје проукт; 21.) ИКЕА; 22.) Центар за подршку женама; 23.) Continental; 24.) Вибер удружење аквариста; 25.) Hiking Tour Serbia; 26.) Удружење студената; 27.) Произвођач акваријума; 28.) МТС интернет; 28.) Клуб тајланског бокса „Victory“; 29.) НТЕС GROUP; 30.) LEAR; 31.) АРТIV; 32.) Црвени крст Нови Сад; 33.) РТВ Војводине; 34.) Адвокатска комора Војводине, секција „Млади адвокати Војводине“; 35.) Ватрогасни савез Града Новог Сада; 36.) Бајкерски клуб „Апостоли“; 37.) Музичка школа „Исидор Бајић“; 38.) Основна школа „Иван Гундулић“;

38.) Гимназија „SMART“; 39.) ПУ „Цврчак“; 40.) EWASOFT d.o.o 41.) Алумни клуб стипендиста Фондације др. Зоран Ђинђић; 42.) SPECIJAL SECURITY; 43.) Чакра промет д.о.о Ђруђево; 44.) Удружење Срба у Рогланду „Иво Андрић“; 45.) више анонимних донатори и грађани.

Центар за социјални рад Града Новог Сада ће наставити да активно сарађује са свим досадашњим или потенцијалним дародавцима и донаторима који су спремни да пруже помоћ Центру као установи или корисницима социјалне заштите која се реализује преко Центра.

II ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Центар обавља делатност која је у основи одређена Законом о социјалној заштити, Породичним законом, Законом о спречавању насиља у породици, Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада, Одлуком о социјалној заштити општине Сремски Карловци, Одлуком о социјалној заштити општине Беочин, Законом о финансијској подршци породици са децом, Законом о општем управном поступку, Кривичним закоником Републике Србије, Конвенцијом о правима детета, другим законима и низом подзаконских аката у виду правилника.

Центар поверене послове, као и послове прописане одлуком оснивача, обавља у складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад („Сл. гласник РС“, бр. 59/08, 37/10, 39/11- др. правилник и 1/2012 – др. правилник, 51/1, 12/2020 и 83/2022), као и Правилником о организацији и систематизацији послова у Центру за социјални рад Града Новог Сада, на који сагласност, у складу са Законом о социјалној заштити, даје оснивач и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

1.) У вршењу јавних овлашћења Центар, у складу са Законом о социјалној заштити, обавља следећу делатност:

1. процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите;
2. спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите;
3. предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима;
4. води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника.

Послови који се односе на права, односно услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Република Србија обављају се као поверени, а послове који се

односе на права, односно услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Аутономна Покрајина Војводина, односно Град Нови Сад, Општине Беочин и Сремски Карловци, Центар обавља у складу са прописом који доноси надлежни орган Града Новог Сада, Општина Беочин и Сремски Карловци, односно надлежни орган Аутономне Покрајине Војводине.

Поред наведених, Центар је обављао и стручне послове у спровођењу социјалне заштите, социјалног рада, породично-правне заштите и старатељства и то:

- откривао и пратио социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите,
- предлагао и предузимао мере у решавању социјалних потреба грађана и пратио њихово извршење,
- организовао и непосредно пружао услуге социјалне заштите и социјалног рада, као што су дневне услуге у заједници (дневни боравак, помоћ у кући), услуге подршке за самосталан живот (становање уз подршку), саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге, услуге смештаја у прихватилиште и прихватну станицу и друге услуге социјалне заштите,
- иницирао, развијао и унапређивао превентивне активности, које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема,
- пружао дијагностичке услуге, спроводио одговарајући третман, саветодавно-терапијске услуге и стручну помоћ корисницима,
- подстицао, организовао и координирао професионални и добровољни хуманитарни рад у области социјалне заштите,
- водио евиденцију и документацију у складу са законом и другим прописима,
- учествовао у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе и
- обављао и друге послове утврђене законом, другим прописима и одлукама Скупштине Града Новог Сада, Скупштине Општине Беочин и Скупштине Општине Сремски Карловци за које Центар обавља послове по уговорима са поменитум општинама.

2.) На основу Одлуке о социјалној заштити Града Новог Сада („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 38/2011, 10/2012, 34/2017, 42/2018, 55/2019, 5/2021, 9/2021 и 56/2021), Центар је обављао послове везане за:

-Услуге социјалне заштите: 1.) *дневне услуге у заједници* (дневни боравак, помоћ у кући) 2.) *услуге подршке за самосталан живот* (додатна социјална подршка детету и ученику, становање уз подршку), 3.) *саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге;* 4.) *услуге смештаја – смештај у прихватилиште* 5.) *друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу.*

- Материјалну подршку: 1.) *новчане помоћи* (месечна помоћ, једнократна помоћ, помоћ за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, интервентна једнократна помоћ) 2.) *накнада трошкова за:*

сахрањивање, услугу личног пратиоца детета и услугу персоналне асистенције и 3.) друге врсте материјалне помоћи.

Медијска активност Центра за социјални рад Града Новог Сада у току 2023. године

Центар за социјални рад годинама сарађује са свим медијима (штампаним, електронским) који се обраћају за питања која би могла да интересују јавност, а везана су за послове стручног рада у области социјалне заштите. Улога медија на друштво и појединца је огромна, тако да је сарадња и тачност у извештавању од великог значаја, посебно због важности тема којима се бавимо. Професионализам медијског извештавања такође утиче на изградњу поверења јавности према институцијама. Током 2023. године, Центар је учествовао у медијским извештавањима следећих медијских кућа: Радио телевизија Војводине, Радио телевизија Србије, Нс уживо, Уна ТВ, Портал Луфтिका, ТВ Канал 9, „Блиц“-Рингиер д.о.о, Радио 021, портал Storyteller, Данас, ВВС портал (он лајн форма), Дневник Војводина пресс, Вечерње новости дописништво Нови Сад, Нарру телевизија, Балкан трип ТВ, Прва телевизија, Нс репортер, Новосадска ТВ, Курир, Н1, Телеграф.

III ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРА И ЗАПОСЛЕНИ

1. Организација Центра

У складу са: Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад („Сл. гласник РС“, бр. 59/08, 37/10, 39/11- др. правилник и 1/2012 – др. правилник, 51/19, 12/2020 и 83/2022), Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада („Сл.лист Града Новог Сада“, бр. 38/2011, 10/2012, 34/2017, 42/2018, 55/2019, 5/2021, 9/2021 и 56/2021), Решењем, Министарства рада и социјалне политике бр. 112-01-151/85/2008-09 од 01.12.2008, о утврђивању броја стручних и других радника, чији се рад финансира из републичког буџета, на пословима јавних овлашћења у Центру за социјални рад Града Новог Сада и Решењем, градоначелиника Града Новог Сада, о давању сагласности на број и структуру запослених у Центру за социјални рад Града Новог Сада који се финансирају из буџета Града Новог Сада („Сл.лист Града Новог Сада“, бр. 37/17.), послови у Центру су организовани према специфичним карактеристикама група корисника, према функцијама, односно према природи радних процеса. Послови су груписани на:

- послове социјалног рада;
- управно-правне послове;
- финансијско-административне послове и послове плана и анализе и
- техничке и помоћне послове.

Конкретизацијом ових принципа у Центру су формиране следеће Службе, Одељења и организационе јединице:

1. Служба за пријем и управно-правне послове;
2. Служба за заштиту деце и младих;
3. Служба за заштиту одраслих и старих;
4. Дневни боравак за децу и младе из породица у ризику;
5. Саветовалиште за брак и породицу;
6. Финансијско-рачуноводствени послови;
7. Информатички и аналитичко-плански послови;
8. Прихватилиште за децу „Сигурна дечија кућа“;
9. Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“;
10. Економско-технички послови;
11. Одељење Центра у Беочину;
12. Одељење Центра у Сремским Карловцима.

У оквиру Службе за пријем и управно-правне послове, посебно је формирана:

1. Пријемна канцеларија и
2. Канцеларија за материјална давања.

2. Запослени

У Центру за социјални рад Града Новог Сада је, 31. децембра 2023. године, радило 179 запослених, од тога броја 139 запослених је ангажовано на неодређено време, а 40 на одређено.

Овде треба напоменути да је новосадски Центар међуопштински и да део радника обавља послове за Општине Беочин и Сремски Карловци и приказује се кроз извештаје о раду Одељења у Беочину и Одељења у Сремским Карловцима.

Укупан број радника према извору финансирања на 31.12.2023.

Извор финансирања Врста анаж.	Неодређено	Одређено	УКУПНО
Републички буџет	76	10	86
Градски буџет	63	30	93
УКУПАН БРОЈ РАДНИКА	139	40	179

Структуру запослених радника чии 139 (77,6%) запослених на неодређено време и 40 (22,3%) запослених на одређено време.

Запослени који су ангажовани на одређено време су: замена за запослене на неплаћеном одсуству, замена за запослене који су на боловању дужем од 30 дана као и одсуству због посебне неге детета, или су ангажовани због повећаног обима посла .

Број радника према врсти посла и извору финансирања на дан 31.12.2023.

Врста послова	Репуб. буџет	Градски буџет	Укупно
Стручни радници и сарадници	73	65	138
Административно-финансијски	12	6	18
Помоћно-технички	1	22	23
УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	86	93	179

Структура стручних радника према профилу на дан 31.12.2023.

Стручни профил	Укупно
Социјални радник	33
Правник	19
Психолог	36
Педагог	20
Социолог	6
Специјални педагог	2
УКУПАН БРОЈ СТРУЧНИХ РАДНИКА	116

Стручно оспособљавање запослених у току 2023. године

У циљу јачање професионалних капацитета, стручни радници Центра за социјални рад Града Новог Сада су, у току 2023. године, присуствовали на 108 едукација, округлих столова, конференција, стручних скупова, радионица, фокус група, јавних расправа, трибина и слично. Евидентирано је 504 учешћа стручних радника. Одржано је 72 акредитоване обуке на којима је евидентирано 402 учешћа запослених стручних радника.

Поред тога, одржано су 36 неакредитованих обука (стручни скупови, конференције, округли столови, трибине, симпозијуми, састанци, фокус групе и слично) на којима је евидентирано 102 учешћа запослених стручних радника.

Реализована пројектна и програмска активност Центра за социјални рад Града Новог Сада у 2023. години

У току 2023. године, у Центру за социјални рад Града Новог Сада, реализоване су следеће програмске и пројектне активности:

1. „Свратиште за децу улице“;
2. „Преноћиште за бескућнике и бескућнице“;
3. „Радна активација за кориснике услуга социјалне заштите“;
4. „Буди дете, не насилник“
5. „Сервис подршке деци и младима са психолошким и психијатријским тешкоћама“
6. „Психосоцијална подршка деци у поступку развода родитеља“
7. „Програм бриге за младе родитеље кроз подстицајно родитељство“

8. „Породични компас“
9. „Међу вама нисам сама“
10. „Едукација ученика и стручних радника за могуће начине учешћа у сузбијању малолетничке делинквенције“
11. „Стоп сексуалном насиљу над децом“
12. „Подршка након Сигурне женске куће“
13. „Подршка социјално угроженим лицима кроз медијацију у процесу остваривања права на НСП“
14. „Саветовалиште за неформалне неговатеље оболелих од деменције“
15. „Прилика за промену“
16. „Ромски координатор“

Социјална карта

На основу Члана 11. Закона о социјалној карти („Сл.гласник РС“, бр. 14/2021.) и Одлуке министра бр. 021-01-00021/144/2022-14 од 29.03.2022, о увођењу регистра социјална карта у оперативну употребу, Центар за социјални рад Града Новог Сада је у току 2022. године почео да користи регистар Социјална карта. Рад је организован тако да 11 стручних радника из области материјалних давања ради на разрешавању пристиглих обавештења. У току 2023. године пристигло је 5.319 обавештења од чега је разрешено 5.222, што је 98% од укупног броја.

План за наредну годину је да се настави са ажурним разрешавањем пристиглих обавештења и да се повећа број стручних радника који ће користити и радити у регистру Социјална карта.

IV УСЛОВИ РАДА

Канцеларијски простор –Центар за социјални рад Града Новог Сада располаже са укупно 69 канцеларија и две сале.

Опремљеност пословног простора – Простор за краткотрајно и дневно збрињавање корисника је адекватно опремљен и континуирано се обнавља, односно одржава се на добром нивоу. Ситуација по канцеларијама је разнолика. Новоизграђени простор и канцеларије у њему су опремљени новим намештајем и пратећом техничком опремом док по старијим канцеларијама има и старог и новог намештаја.

Техничка опремљеност – Центар располаже са 145 рачунара и осам лаптоп рачунара. Од остале опреме, Центар има 92 штампача, осам скенера, два фотокопир апарата и видео надзор са 21 камером које омогућавају надзор простора на којем се

налази: управна зграда (Змај Огњена Вука 13 и 15), Прихватилиште за децу „Сигурна дечија кућа“, Дневни боравак за децу и младе из породица у ризику и контејнери за преноћиште бескућника који се налазе уз Центар. Видео надзор је током 2023. године претрпео значајна оштећења због суперћелијске олује и велики број камера није у функцији. Видео и сигурносни систем је обезбеђен и за Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“ (са 11 камера) и Саветовалиште за брак и породицу (са четири камере). Све канцеларије имају клима уређаје. Центар је обезбедио и 52 паник тастера како би повећао безбедност запослених.

Возни парк - Центар је, у току 2023. године, располагао са седам аутомобила, једним комби-возилом и једним пик-ап возилом.

V РЕАЛИЗАЦИЈА СОЦИЈАЛНЕ И ПОРОДИЧНО-ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ

1. Кретање укупног броја корисника по старосним групама

Старосна група	2022.	%	2023.	%	Индекс
Деца	7.589	31,12	6.286	25,04	83
Млади	1.852	7,6	2.346	9,34	127
Одрасли	10.160	41,71	11.034	43,95	109
Старији	4.759	19,5	5.437	21,66	114
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	24.360	100	25.103	100	103

Кретање укупног броја корисника- У току 2023. године број корисника Центра се увећао, у односу на 2022. годину, за 743 корисника, односно 3%. Индекс укупног броја корисника Центра за социјални рад, у односу на претходну годину, износи 103.

Процентуална структура- Посматрано по старосним групама у укупном броју корисника деца чине 25,04%, млади 9,34%, одрасла лица 43,95% и старији 21,66%. У 2023. години је дошло до повећања броја корисника у три старосне групе (млади, одрасли и старији), док је број корисника у групи деце смањен. Најзначајније повећање броја је остварено у групи младих корисника. Процентуални однос старосних група корисника је сличан као и претходне године.

У току 2023. године, око 30.000 грађана Града Новог Сада се обратио Центру за разне врсте права, мера и услуга. Поред 25.103 корисника права, мера и услуга

грађани су се обраћали Центру за разне врсте уверења (уверење о пословној способности, уверење за родитељски додатак и сл.).

Корисници услуга социјалне и породично-правне заштите које пружа Центар за социјални рад Града Новог Сада, чине 8,13% укупног броја становника Града Новог Сада (у односу на број становника евидентиран Пописом становништва, домаћинства и станова из 2022.)

У току 2023. године, у Центру за социјални рад Града Новог Сада, је отворено је 34.741 предмет.

5.1. СЛУЖБА ЗА ПРИЈЕМ И УПРАВНО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

У складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад („Сл. Гласник РС“, бр. 59/2008, 37/2010, 39/2011 – др. правилник и 1/2012. – др.правилник, 51/19, 12/2020 и 83/2022) односно Статутом Центра, основана је Служба за пријем и управно-правне послове. У оквиру службе формирне су:

1. Пријемна канцеларија и
2. Канцеларија за материјална давања.

Служба обавља све управно-правне послове за грађане, у поступцима остваривања права из области социјалне заштите и све правне послове у надлежности органа старатељства.

Служба за пријем и управно-правне послове је у току 2023. године имала укупно 39 запослених, од тога броја је 30 запослених радника на неодређено време и девет на одређено време. У укупном броју је 18 правника, осам административних радника, девет радника социјалног рада и четири пријемна радника.

Стручни радници Службе за пријем и управно-правне послове су присуствовали следећим обукама:

- „Болести зависности“
- „Депресија код деце и одраслих“
- „Етичке дилеме у социјалној заштити“,
- „Ефикасно превладавање стреса“
- „Неодложна интервенција и рад мобилног тима“
- „Алцхајмерова болест - испред и иза кулиса“
- „Заштита права детета“
- „Депресија и жаловање“
- „Интеграција азиланата у друштво-изазови и могућности“
- „Изазови и могућности у поступку усвојења“
- „Насиље у дигиталном простору“

- „Дани социјалне заштите“
- „Основна обука за посреднике“
- „Социјална заштита-право на живот у природном животном окружењу“
- „Утицај домског смештаја на ментално и физичко здравље старих“

Поред наведеног стручни радници су присуствовали или били активни учесници на другим бројним стручним скуповима, округлим столовима, трибинама и фокус групама и слично.

Пријемна канцеларија

Делатност Пријемне канцеларије обухвата следеће послове:

- контакт са свим лицима који се Центру обраћају непосредно, телефонски или путем електронске комуникације;
- утврђивање сврхе обраћања, могућих начина решавања проблема (не само у оквиру рада Центра већ и шире друштвене заједнице), процесуирање захтева у којима се утврди потреба за радом Центра (провера евиденције о претходним обраћањима, повезивање или евидентирање лица у базу корисника и отварање пријемног листа);
- процесуирање дописа који су стигли од физичких и правних лица (Суд, Полицијска управа, здравствене установе, Градска управа, невладине организације и сл.);
- писмена комуникација са физичким и правним лицима на бази кратке, основне информације, када нема потребе за покретањем поступка и укључивањем других служби у Центру;
- вођење евиденције усвојених лица.

У Пријемној канцеларији, у току 2023. године, радила су четири стручна радника.

Канцеларија за материјална давања

Канцеларија за материјална давања бави се пословима решавања по захтевима за: новчану социјалну помоћ, додаток и увећани додаток за помоћ и негу другог лица, једнократне и интерветне новчане помоћи. У раду се поштује територијални принцип рада, што значи да је сваки стручни радник задужен за одређени реон у Граду Новом Саду.

У току 2023. године, поднето је 1.441 нова захтева за новчану социјалну помоћ.

2. Преглед броја корисника новчане социјалне помоћи по месецима у 2023. години

Месеци	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Број носил.	1513	1602	1629	1669	1666	1660	1688	1659	1628	1638	1413	1399
Број корисн.	3770	3849	3862	3918	3846	3825	3883	3822	3744	3775	3497	3532

Број корисника новчане социјалне помоћи, у току 2023. године, по месецима, се креће од 3.500 до 4.000 корисника.

Право на једнократну новчану помоћ, у току 2023. године, је остварило је 3.428 лица, којима је одобрено је 4.796 једнократних новчаних помоћи. Одобрено је 132 интервентне једнократне помоћи.

У буџету Града Новог Сада, у току 2023. године, су обезбеђена средства за набавку уџбеника, за децу из породица које остварују право на новчану социјалну помоћ, породица са троје и више деце која остварују право на дечији додатак, децу без родитељског старања која су смештена у хранитељске породице и за децу са сметњама у развоју, од првог до осмог разреда основне школе. Ово право је, у току 2023. године, остварило 1.825 деце.

Крајем 2023. године Град Нови Сад је обезбедио средства за исплату 9.063 новогодишњих интервентних помоћи, у складу са Закључком Градског већа и то за следеће групе корисника: деца са сметњама у развоју – 1.159, корисници дневних боравака и сервиса за подршку одраслим и старијим лицима са телесним инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама које реализује ШОСО "Милан Петровић"- 737, корисници услуге Дневног боравака за децу и омладину са сметњама у развоју у Дому „Ветерник“ и сервиса за подршку које пружа Дом - 49, корисници новчане социјалне помоћи – 1.638, хранитељи деце која се налазе у хранитељским породицама – 229 и пензионери са најнижом пензијом – 5.251.

Као и ранијих година, Град Нови Сад је обезбедио средства за следеће субвенције које остварују корисници новчане социјалне помоћи:

- 50% месечног износа комуналних услуга – право је користило од 200 до 250 породица корисника новчане социјалне помоћи и око 700 породица корисника додатка за помоћ и негу другог лица. Број породица који је остварио ово право се мења у току године, од месеца до месеца, а у вези је са променом броја лица која су остварила право на новчану социјалну помоћ и додатак за помоћ и негу другог лица. Право се остварује преко ЈКП Информатика;

- 50% износа за месечну карту – право могу да оставаре сви носиоци права на новчану социјалну помоћ. Право се остварује преко Јавног градског саобраћајног предузећа Нови Сад;

- право на ланч пакете – могу да остваре сви корисници новчане социјалне помоћи у приградским и сеоским насељима, а остварује се преко Црвеног крста Новог Сада.

У току 2023. године, Канцеларији за материјална давања поднето је 40 захтев за накнаду трошкова сахрањивања.

3. Преглед броја корисника додатка и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица по месецима у 2024. години

Месеци	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	УКУПНО
Јануар	734	1.643	2.377
Фебруар	731	1.634	2.365
Март	741	1.645	2.386
Април	735	1.650	2.385
Мај	728	1.651	2.379
Јун	731	1.645	2.379
Јул	730	1.642	2.372
Август	724	1.659	2.383
Септембар	736	1.669	2.405
Октобар	735	1.671	2.406
Новембар	737	1.664	2.401
Децембар	771	1.670	2.441

У Табели бр. 3 приказано је кретање броја корисника додатка и увећаног додатка за помоћ и негу другог лица у току 2023. године. Број корисника је, у току године, на приближно истом нивоу .

У циљу унапређења сарадње са институцијама у локалној заједници, размене знања и искуства те пружања подршке пројектима и истраживањима намењених сиромаштву, један представник и заменик из Канцеларије за материјална давања (од 2014. године) учествује у раду Мобилног тима Града Новог Сада који се бави техничком подршком у инклузији Рома. На основу члана 5. тачка 2. Меморандума о разумевању између Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) коју представља ОЕБС Мисија у Србији и Града Новог Сада о имплементацији компонената Пројекта: Мобилни тимови, становање и развој цивилног друштва у оквиру пројекта ОЕБС Мисије у Србији „Техничка подршка за инклузију Рома“, финансираног од ЕУ , број П-020-2/2014-315 од 4. фебруара 2014. године, Градско веће Града Новог Сада на 114. седници од 23. априла 2014. године доноси Решење о именовању Мобилног тима за инклузију Рома, као радно тело Градског већа Града Новог Сада. Тим има координатора и четири члана. Координатор је запослен у Градској управи. Чланови су по један представник из Центра за социјални рад, Националне службе за запошљавање и Дома здравља.

Канцеларија за материјална давања има добру сарадњу са Црвеним крстом Новог Сада, Градском управом за социјалну и дечију заштиту, Комесаријатом за избегла и расељена лица, Националном службом за запошљавање, ЈКП Информатиком. Ради квалитетнијег пружања услуга неопходно је успоставити бољу сарадњу и са другим институцијама у локалној заједници као и успоставити ближе контакте са невладиним сектором и донаторима.

Од 2014. године, свакодневно се води евиденција и ажурирају подаци о свим лицима која се обрађају Служби извршних органа Града Новог Сада, Сектору за правне и опште послове - Отворена канцеларија.

Правни послови

Правни послови обухватају примену управно-процесних правила у вођењу поступка и доношењу одлука у управним стварима чије је решавање законом поверено Центру за социјални рад.

Запослени на овим пословима поред управних, обављају и:

- правне послове у вези покретања судских и других поступака из породичних односа, заштите права детета, односно права другог неспособних лица и у другим случајевима када су учешће или активна легитимација органа старатељства прописани законом;
- послове вођења евиденције о: издржаваним лицима; деци без родитељског старања смештеној у институцијама социјалне заштите; деци без родитељског старања смештеној у хранитељске породице; деци ометеној у развоју на смештају у институцијама социјалне заштите; малолетним учиниоцима кривичних дела којима је изречена мера упућивања у заводске установе; деци под старатељством; усвојеницима и усвојитељима; одраслим и старим лицима под старатељством; одраслим и старим лицима смештеним у установама социјалне заштите; укњижби заложног права корисника; свим предметима по жалби; свим предметима у којима се Центар појављује као странка у судском спору; свим другим чињеницама из делокруга рада Центра. Издаје уверења о свим чињеницама о којима се води службена евиденција и сва друга уверења у оквиру делатности и овлашћења поверених Центру за социјални рад;
- послове информисања, правног саветовања запослених стручних радника ангажованих у другим Службама; учешћа у процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне заштите и старатељске заштите у сарадњи са запосленима на стручним пословима у социјалној заштити и др.

Напомена о практичном раду службе

Када се сагледа рад Службе за пријем и управно-правне послове током 2023. године, приметно је много веће ангажовање запослених, посебно код преласка на нови програм и савладавања нових правила у вези са истим. У вези са применом новог програма, приметна је потреба за већим ангажовањем административних радника писарнице. Иако је техничка опремљеност задовољавајућа, оптималан број радника на административним пословима је релативан јер свако одсуство значи нагомилавање посла и неефикасност код отварања и стављања у рад предмета. Недостатак се превазилази прерасподелом запослених у оквиру службе али ни то некада није могуће.

Током 2023. године рад са одређеним категоријама корисника врло често је доводио до инцидентних ситуација. Постоји потреба за бољом контролом странака, које улазе у просторије Центра у смислу прегледа да ли евентуално поседују оружје/оруђе. С тим у вези, поново се наводи потреба за набавком механизма за аутоматску контролу (тзв.скенер врата).

У оквиру Канцеларије за материјална давања приметна је потреба за новим стручним радником услед обавезе коришћења апликације Социјална карта и Е-зуп. Посебно је важно истаћи велики број отворених предмета, узимајући у обзир структуру и бројност породица код социјалних радника који су задужени за терене Велики рит и Адице. Један извршилац би растеретио задужене социјалне раднике, док би са још једним запосленим био омогућен квалитетнији и ефикаснији рад осталих социјалних радника.

Комплекснија материја и потреба за већом укљученошћу правника у предмете отворене у Служби за заштиту деце и младих, доводи до потребе за ангажовањем још једног правника.

Велики број захтева у вези са обраћањем Отворене канцеларије Градоначелника и Градске управе за социјалну и дечију заштиту са кратким роковима за поступање ствара велики притисак и пролонгира рад на осталим хитним предметима.

Током 2023. године приметан је већи број захтева за приступ информацијама од јавног значај у односу на претходну годину.

Када се сагледају потребе службе, евидентно је да би запошљавање још једног административног радника, једног правника и једног социјалног радника знатно олакшало обављање свакодневних послова и растеретило постојећи кадар, који је под све већим притиском и осећа терет свих промена.

5.2. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И МЛАДИХ

Служба за заштиту деце и младих се бави заштитом интереса и права деце и младих корисника социјалне и породично-правне заштите.

Служба за заштиту деце и младих се бави заштитом интереса и права следећих категорија корисника: деце и младих без родитељског старања; деце која су занемарена или у ризику од занемаривања; деце и младих жртава насиља; деце која су жртве трговине људима; деце из породица са поремећеним породичним односима; деце са сметњама у развоју и инвалидитетом; деце и младих са проблемима у понашању и остале деце и младих.

У реализацији социјалне и породично-правне заштите примењују су следеће права, мере и услуге: усвојење, старатељство, привремено старатељство, смештај у хранитељску породицу, смештај у установу социјалне заштите, додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак, дневни боравак, лични пратилац, привремено становање деце и омладине без родитељског старања у становима којима располаже Град, смештај у прихватилиште, једнократне новчане помоћи, опрема код првог смештај и бројна друга права, мере, услуге и стручни поступци.Током

2023. године у Служби за заштиту деце и младих било је ангажовано 38 стручних радника (15 психолога, 13 педагога, 10 социјалних радника). У оквиру службе током 2023. године четири радника је прекинуло радни однос, два радника је било на дужем боловању а три радника је од 2023. године на неплаћеном одсуству од годину дана. На дан 31.12.2023. године у Служби за заштиту деце и омладине је актуелно било ангажовано 22 стручна радника као водитељи случаја, четири супервизора и један руководиоца службе. Током 2023. године била су ангажована два приправника (два психолога). Руководилац и ментори су пратили рад приправника.

Јачање професионалних капацитета запослених омогућено је учешћем на бројни едукацијама, радионицама, огрулим столовима, конференцијама и слично. Стручни радници Службе за заштиту деце и младих су у 2023. години присуствовали следећим едукацијама, конференцијама, округлим столовима и слично:

- „Развој знања и вештина запослених у социјалној заштити о подршци деци и младима у периоду туговања“
- „Болести зависности-зависност од дроге“
- „Припрема за прелазак детета из хранитељске у усвојитељску породицу“
- „Увод у траумапедагогију и креирање траума сензитивног окружења“
- „Депресија код деце и одраслих“
- „Саопштавање тешких одлука“
- Годишња Трибина супервизора центара за социјални рад АП Војводине
- „Неодложне интервенције и рад мобилног тима“
- Болести зависности – алкохолизам
- Заштита права детета – уз приказ нове одлуке Врховног касационог суда
- „Депресија и жаловање“
- „Ментално здравље, навике и социјализација младих у у актуелном друштвеном тренутку“
- „Ефикасно управљање стресом“
- „Изазови равноправног родитељства“
- „Изазови и могућност у поступку усвојења“
- „Превентивни и корективни надзор у заштити права деце у примарној породици“
- „Болести зависности – зависност од коцке“
- „Етичке дилеме у пракси“
- „Зависност од видео игара и друштвених мрежа“
- „Дани социјалне заштите - насиље, узроци, мере и интервенције“
- „Ново искуство кандидата за усвојитеље“
- „ Мултисекторска сарадња судова и центара за социјални рад у породичним споровима”
- „Социјална заштита и изазови савременог друштва”
- „Промена је у нама“
- „Алтернативно старење“
- „Дечји рад: превенција, препознавање и интервенција“
- 28. Октобарски сусрети у социјалној заштити
- „Стручњаци и кандидати-процена и припрема за адоптивно родитељство“

- „Ефикасно управљање стресом“
- „Психотерапија и стручна подршка професионалцима“
- „Три породице“
- „Од васпитања до отуђења“
- Обука на Тему приступачне комуникације
- „Извршење васпитних мера и улога система социјалне заштите у том поступку“
- „Програм основне обуке за супервизора“
- „Насиље, дечији бракови и идентитет“
- „Прелиминарна идентификација жртава трговине људима - улога центра за социјални рад“
- „Промовисање алата у превенцији и борби против насиља у породици у Србији“

У току 2023. године отворено је 7.152 нова предмета у Служби за заштиту деце и младих.

У Центру за социјални рад Града Новог Сада, у току 2023. године, евидентирано је 6.286 деце (старости од 0-17 година) и 2.346 младих (старости од 18 до 26 година) корисника.

4. Старосна и полна структура деце корисника социјалне и породично-правне заштите у току 2023. године

Број корисника Старост	Укупан број деце по полу		УКУПНО	%
	Мушки	Женски		
0-2 године	236	241	477	7,59
3-5 година	440	347	787	12,52
6-14 година	1.981	1.541	3.522	56,03
15-17 година	847	653	1.500	23,86
УКУПНО	3.504	2.782	6.286	100

Табела број 4. даје структуру деце према старости и полу у току 2023. године. Према полној структури, 56% су деца мушког пола, док су 44% деца женског пола. Када се посматра старосна структура, највећи број деце је у старосној групи од 6 до 14 година (56,03%) што, у распону година, и јесте највећа старосна група. Затим је старосна група од 15-17 година (23,86%), након тога деца старости од 3-5 година (12,52%) и на крају деца старости 0-2 година (7,59%).

Реализација социјалне и породично-правне заштите

СТАЛНА СТАРАТЕЉСКА ЗАШТИТА

У току 2023. године 18 деце (нови корисници) је стављено под сталну старатељску заштиту. Разлози стављања под стално старатељство су били: родитељи преминули – двоје деце; родитељи лишени родитељског права, односно пословне способности – 13 деце и родитељи нису стекли пословну способност – троје деце.

На дан 31.12.2023. године под сталном старатељском заштитом било је укупно 196 деце.

5. Број деце под сталном старатељском заштитом на дан 31.12.2023. према старости и полу детета

УЗРАСТ	ПОЛ		УКУПНО
	Мушки	Женски	
0-2 године	3	9	12
3-5 година	10	10	20
6-14 година	43	53	96
15-17 година	31	37	68
УКУПНО	87	109	196

У табели бр. 5 дата је полна и старосна структура деце која су под сталном старатељском заштитом, на дан 31.12.2023. године. Од укупног броја деце 44% су деца мушког пола, док је 56% деце женског пола. Највећи број деце под сталном старатељском заштитом је у старосној групи од 6-14 година – 49%, затим у старосној групи од 15-17 година – 35%, након тога у старосној групи од 3-5 година – 10% и у групи од 0-2 године – 6%.

6. Вршиоци дужности сталног старатеља према броју деце за коју обављају дужност старатеља на дан 31.12.2023.

Вршилац дужности старатеља	Број деце	%
Старатељ - физичко лице	106	54
Непосредни старатељ	90	46
УКУПНО	196	100

У претходној табели дат је преглед броја деце према томе које вршилац дужности сталног старатеља. Може се уочити да је у 54% случајева вршилац дужности старатеља физичко лице (најчешће сродник), док је у 46% случајева вршилац дужности непосредни старатељ односно стручни радник Центра непосредно врши улогу старатеља.

7. Број и структура деце под сталном старатељском заштитом према врсти смештаја на дан 31.12.2023.

Врста смештаја	Број деце	%
Сродничка породица- смештај код старатеља сродника или сродника, смештај без надокнаде	67	34,18
Сродничка хранитељска породица	24	12,24
Друга хранитељска породица	87	44,39
Домски смештај	16	8,16
Прихватилиште	2	1,02
УКУПНО	196	100

Деца под сталном старатељском заштитом су у највећем броју смештена у хранитељској породици (44,39%), затим код сродника или сродника старатеља, без накнаде (34,18%), након тога следи смештај у сродничкој хранитељској породици (12,24%), домски смештај (8,16%) и смештај у Прихватилишту (1,02%).

У току 2023. године донето је 39 решења о престанку мере старатељске заштите. Разлози престанка старатељске заштите су следећи: штићеник напунио 18 година 24(61,5%), у девет случајева (23%) је донета правоснажна судска одлука о враћању родитељског права, односно о стицању или враћању пословне способности родитеља и у шест случајева (15,5%) је реализовано усвојење детета.

ПРИВРЕМЕНА СТАРАТЕЉСКА ЗАШТИТА

8. Број решења о привременом старатељству донетих у току године према старости и полу детета

Узраст детета	Пол		УКУПНО	%
	Мушки	Женски		
0-2 године	7	5	12	26,67
3-5 година	4	6	10	22,22
6-14 година	9	9	18	40
15-17 година	3	2	5	11,11
УКУПНО	23	22	45	100

У току 2023. године донето је 45 решења о привременом старатељству за децу. Што се тиче полне структуре деце за коју су донета решења о привременом старатељству, подједнак је број мушких и женских. Анализом старосне структуре деце која су стављена под привремено старатељство, може се видети да је највећи

број деце (40%) је у старосној групи од 6-14 године, затим у старосној групи од 0-2 године (26,67%), након тога су деца у групи од 3-5 година старости (22,22%) и деца старости од 15-17 година (11,11%).

Према разлогу примене привремене старатељске заштите структура је следећа: неадекватно родитељско старање (91,11%), родитељи спречени да врше родитељску дужност (6,67%) и привремено колизијско старатељство (2,22%).

ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ

У току 2023. године, на породичном смештају било је 266 деце и младих, од чега је 61 (23%) било смештено у сродничким хранитељским породицама, а 205 (77%) у другим хранитељским породицама. Током године донета су 22 нова решења за смештај деце и младих у породични смештај. Најчешћи разлог упућивања деце на породични смештај јесте неадекватно родитељско старање (82%), спреченост родитеља да врше родитељско право (14%) и одсуство родитељског старања (4%).

ДОМСКИ СМЕШТАЈ

У току 2023. године, било је 59 деце и младих на домском смештају. Од тога броја је 30 (51%) деце, а 29 (49%) младих. Према потпуној структури 36 (61%) деце и младих на домском смештају су мушког пола, док је 23 (39%) женског пола. У току године донета су четири решења о престанку домског смештаја.

УСВОЈЕЊЕ

Током 2023. године донето је шест решења о заснивању усвојења. Старосна структура усвојене деце је следећа, троје деце је у старосној групи од 0-2 године старости, док је троје деце у старосној групи од 3-5 година старости. Сва усвојена деца су женског пола.

ПОРЕМЕЋЕНИ ПОРОДИЧНИ ОДНОСИ

Поремећени породични односи, из аспекта рада Центра, су специфична појава, а посебно када су у питању деца. Наиме, Центар има улогу Органа старатељства и циљ му је заштита деце у поступцима које врше њихови родитељи. У непосредном раду стручни радници раде са родитељима и у току тог рада деца се укључују у складу са узрастом, врстом проблематике и смерницама Породичног закона.

Стручни радници Центра раде, на захтев Суда, процену родитељске подобности и достављају Суду мишљење који од родитеља је подобнији за бригу и старање о деци. У оквиру тог мишљења достављају и предлог модела виђања деце и издржавања деце.

У току 2023. године, реализован је 341 поступак процене за вршење родитељског права, процена је рађена за 531 дете.

Поступци регулисања издржавања и регулисања личних односа деце и родитеља се раде посебно и обично се јављају после развода брака, односно најчешће су то измене претходних одлука и договора родитеља.

У току 2023. године, у области постразводне проблематике реализовано је: 37 поступака регулисања личног односа детета и родитеља и два поступка који се тичу регулисања издржавања детета.

ДЕЦА И МЛАДИ СА ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ

Центар у поступцима са децом и младима са проблемима у понашању обавља:

- дијагностику породичних и социјалних прилика из којих потиче малолетник на основу које доставља мишљење Суду;
- саветодавни рад са појединцем и/или породицом;
- теренске посете породици;
- учествује у свим претресима/седницама већа на Суду (представник органа старатељства);
- учествује на седницама већа (као стручно лице) када је оштећени малолетно лице;
- учествује у информативним разговорима које обавља Полицијска управа када приведе малолетника;
- надзор и координација реализације васпитних мера;
- извештавање Суда о току реализације или обуставе васпитне мере.

У складу са Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица, малолетном учиниоцу кривичних дела могу бити изречене следеће врсте мера/налога:

1. Васпитни налози

2. Васпитне мере: а) мере упозорења и усмеравања: судски укор и посебне обавезе;

б) мере појачаног надзора: појачан надзор од стране родитеља, усвојиоца или стараоца, појачан надзор у другој породици, појачан надзор од стране органа старатељства, појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника;

в) заводске мере: упућивање у васпитну установу, упућивање у васпитно-поправни дом, упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање

3. Казна малолетничког затвора

Посебно треба истаћи да је Центар веома ангажован у реализацији мера - васпитног налога и посебне обавезе јер код ових мера Центар је ангажован у стварању услова, организовању и реализацији мера.

Центар за социјални рад Града Новог Сада је склопио осам споразума који се односе на реализацију васпитних налога и посебних обавеза (укључивање, без надокнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја) са следећим субјектима: Геронтолошки центар "Нови Сад", ЈКП Градско зеленило Нови Сад, Свратиште за децу улице, Јавно градско саобраћајно предузеће "Нови Сад", Едукативни центар, Распустилиште, Црвени

крст Новог Сада и НВО Каритас. Тешкоћа приликом реализовања ове врсте васпитних налога и посебних обавеза јесте то што малолетници нису осигурани за време док се реализује налог или обавеза.

У реализацији васпитних налога и мера посебне обавезе (укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту) Центар сарађује са Саветовалиштем за брак и породицу ЦСР Нови Сад.

Реализација васпитних налога и посебних обавеза (редовно похађање школе) се планира за сваког малолетника конкретно и то са школом коју похађа.

У току 2023. године изречене су следеће васпитне мере и налози:

- васпитни налог – 14
- васпитна мера посебне обавезе – 94
- појачан надзор од стране родитеља – 5
- појачан надзор од стране ограна старатељства – 12
- појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника – 2
- упућивање у васпитну установу – 1
- упућивање у васпитно-поправни дом – 2

У току 2023. године покренуто је 167 прекршајних поступака према малолетницима.

Напомене о практичном раду службе

У практичном раду Службе за заштиту деце и младих, у току 2023. године, може се издвојити следеће:

- Током 2023.године супервизори нису задуживани за нове предмете, али су наставили рад као водитељи случаја у предметима у којима су раније поступали. У оквиру службе функционишу четири супервизијске групе. Супервизори су имали обезбеђену екстерну супервизију од стране Покрајинског завода за социјалну заштиту.
- Флукуација стручних радника по службама и одељењима је прекинута, али је организација посла била отежана због све чешћих одлазака на боловање стручних радника. Две стручне раднице су биле на вишемесечном боловању, док је један стручни радник више пута био одсутан због вишенедељног боловања.
- У непосредном контакту са руководиоцем, стручни радници су у великом броју указивали на исцрпљеност, умор и тешкоће због великог броја задужених предмета по стручном раднику што је указало на сагоревање стручних радника на професионалном плану. Упркос свему, стручни радници су одговорили на бројне веома сложене и деликатне захтеве посла.
- Просторни услови за рад у смислу опремљености канцеларија су адекватни, али увек постоји потреба за обезбеђивањем ормара и заменом радних столица у одређеном броју канцеларија. Надгледани контакти између деце и родитеља

одвијали су се у салама и дворишту Центра. Уочена је потреба за опремањем и бољим организовањем простора у ком се одвијају надгледани контакти.

- Обезбеђена је административна подршка за стручни рад са корисником и обављање супервизијског процеса у складу са описаним капацитетима. Консултативна правна подршка водитељима случаја је била обезбеђена у оквиру постојећих скромних ресурса.
- Поред дефинисаних послова органа старатељства, стручни радици Службе за заштиту деце и младих су по захтеву тужилаштва присуствовали суђењима и пружали подршку зостављаној деци у „скрин соби“ Вишег суда у Новом Саду.
- Размена информација између запослених и руководиоца одвијала се континуирано свакодневном усменом разменом и консултацијама, путем електронске поште и телефона, те састанцима са супервизорима и колегијумима службе.
- Током 2023. године прешло се на рад у програму СОЗИС (од марта месеца) што је захтевало додатни рад стручних радника у смислу обуке и привикавање на нови програм.
- Приликом расподеле предмета узимана су у обзир посебна знања и вештине стручних радника, број предмета и њихова сложеност, учешће у стручном тиму и реализацији усмерене процене. Нереално кратки рокови за поступање спрам количине посла и броја извршилаца, обавезе вођења обимне евиденције и документације о раду са корисником, условили су великим делом присутна одступања од утврђених законских рокова. Посебно обележје рада у Служби за заштиту деце и младих је готово свакодневно учешће више стручних радника у судским поступцима.
- Током 2023. године је, у пракси Прекршајних судова, уведено обавезно присуство стручних радника током поступка за малолетнике, што додатно одузима време стручним радницима.
- Стручни радници из Службе за заштиту деце и младих раде са корисницима из мреже насеља Града Новог Сада и Сремских Карловаца. Стога је потребна велика мобилност и излазак на терен на широј територији Града и околине.
- Имајући у виду да наша средина не располаже довољним бројем хранитељских породица, као и да све већи број деце смештамо у установе социјалне заштите изван Новог Сада, као и да у Војводини не постоји установа намењена малолетним почиоцима кривичних дела, стручни радници често одлазе на терене по целој Србији што захтева додатне ресурсе.
- У протеклом периоду смо добили низ налога, упутстава Министарства, за поједине корисничке групе и поступке (деца у уличној ситуацији, деца изложена насиљу у породици, вршњачко насиље, извршење и др.), а што подразумева подизање стандарда стручног рада на заштити деце и самим тим веће људске ресурсе.
- Присутан је пораст броја корисника са комплексним потребама, те се константно повећава број примењених мера, услуга и стручних поступака (који најалост нису увек адекватно евидентирани у програму Созис).
- Најизраженији проблеми тичу се заштите деце без адекватног родитељског и породичног старања и деце и младих са менталним сметњама. Наиме, све су мање могућности смештаја деце у хранитељске породице и установе социјалне

заштите. Постоји израже проблем смањеног интресовања грађана за бављање хранитељством и изостанак кампање на националном нивоу која би промовисала ову услугу. Смештајни капацитети у установама социјалне заштите су недовољни, те одређеном броју деце није обезбеђено трајније збрињавање. Већи проблеми у обезбеђивању услуга смештаја за децу без адекватног родитељског старања и децу и младе са сметњама у развоју, решавани су додатним ангажовањем, посредовањем руководиоца и директора код надлежних како би се реализовао смештај који је био оправдан. Поред активног укључивања инспекцијских органа и даље одређени број деце са психијатријским тешкоћама и проблемима у понашању нема обезбеђен смештај.

- У оквиру примарне и секундарне здравствене заштите услуга психијатра за децу је недоступна, а у оквиру терцијалне здравствене заштите доступна у врло ограниченом обиму, што посебно отежава рад на заштити интереса деце са овом врстом проблема.
- Служба за заштиту деце и младих је користила смештајне капацитете Прихватилишта за децу „Сигурна дечија кућа“ при Центру и сарадња са колегама васпитачима је остварена на адекватан начин.
- Током 2023. године јачање професионалних капацитета запослених омогућено је учешћем на већем броју едукацијама, радионицама, огрулим столовима, конференцијама и обукама.
- У току 2023. године број запослених није био усклађен са нормативним оквиром. Иамјући у виду број предмета отворених у служби током 2023. године, као и чињеницу да већина захтева подразумева дужи рад - вишемесечно поступање, те да поред нових предмета водитељи случаја континуирано раде на осталим активним предметима, може се закључити да потребе посла далеко превазилазе могућности службе да одговори на исте.
- Настављен је рад и сарадња са Градском управом за социјалну и дечју заштиту на отварању „Прихватилишта за децу и младе у скитњи, без пратње и у различитим кризним ситуацијама“, Услуга прихватилишта је ушла у редовну делатност Центра. Објекат на Клисци је завршен и опремљен, али прихватилиште није почело са радом.

Интерни тим за спречавање насиља

Интерни тим за спречавање насиља, у току 2023. године, је чинило 10 стручних радника и формиран је са циљем што ефикаснијег, увремењеног и усмереног реаговања и поступања Центра у предметима насиља као и давања стручне процене, подршке и помоћи жртвама насиља, уз директну и свакодневну координацију и сарадњу са другим институцијама система, које такође имају своју улогу у циљу спречавања и процесуирања насиља у породици.

Интерни тим ради на пословима спровођења стручног поступка у свим предметима сумње на извршено породично и партнерско насиље, што подразумева дијагностику, сачињавање стручне процене, сачињавање налаза и мишљења које се

доставља ПУ Нови Сад и ОЈТ Нови Сад, размена информација са наведеним институцијама, упућивање, информисање и саветовање жртве о услугама и правима које има, обезбеђивање заштите физичког и психолошког интегритета кроз смештај у „Сигурну женску кућу“, давање мишљења Основном суду у вези сврсисходности мера заштите од насиља, сачињавање индивидуалног плана са жртвама насиља, праћење истог, учествовање у судским поступцима и у тужилачким поступцима, по захтеву суда, ВЈТ и ОЈТ, сачињавање процена при отпусту осуђеника са издржавања затворске казне за почињено кривично дело насиља у породици.

Ступањем на снагу Закон о спречавању насиља у породици („Сл. гласник РС“, бр.94/2016) уређује се спречавање насиља у породици и поступање државних органа и установа у спречавању насиља у породици и пружању заштите и подршке жртвама насиља у породици. Циљ овог закона је да на општи и јединствен начин уреди организацију и поступање државних органа и установа и тиме омогући делотворно спречавање насиља у породици и хитну и благовремену заштиту и подршку жртвама насиља у породици.

За спречавање насиља у породици и пружању заштите жртвама породичног насиља одређеним овим законом надлежни су полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови као надлежни органи и центри за социјални рад као установе. Што се тиче самог поступка од суштинског значаја је пријава и препознавање насиља у породици. Центри за социјални рад дужни су да неодложно пријаве полицији или јавном тужиоцу свако сазнање о насиљу у породици. У даљем поступању надлежног полицијског службеника процењује се ризик. Пре окончања ризика надлежни полицијски службеник може да затражи мишљење центра за социјални рад јер је центар за социјални рад у поступцима насиља именован у помоћни орган полиције. Ако после процене ризика надлежни полицијски службеник установи непосредну опасност од насиља у породици доноси се наређење којим се изриче хитна мера учиниоцу који је доведен у надлежну организациону јединицу полиције. Хитне мере су: мера привременог удаљавања учиниоца из стана и мера привремене забране учиниоцу да контактира жртву. Наређењем могу да се изрекну обе мере. Након тога, после пријема обавештења, процене ризика и наређења основни јавни тужилац вреднује процену полиције и уколико процени непосредну опасност дужан је да суду поднесе предлог да се хитна мера продужи у року од 24 сата. Трајање хитне мере коју изриче надлежни полицијски службеник траје 48 сати од уручења наређења. Суд може хитну меру продужити за још 30 дана.

У току 2023. године отворено је 2.256 предмета насиља у породици и партнерским односима, на којима се радило у Интерном тиму за спречавање насиља. Број пријава за насиље у породици и насиље у партнерским односима је годинама растао и последњих пар година се држи на високом нивоу преко две хиљаде пријава на годишњем нивоу.

У току 2023. године Суд је изрекао 150 мера заштите од насиља у породици, према Породичном закону, и то:

- издавање налога за иселење из породичног стана или куће, без обзира на право својине односно закупа непокретности – 7 (4,67%);
- издавање налога за усељење у породични стан или кућу, без обзира на право својине односно закупа непокретности – 3 (2%);
- забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености – 49 (32,67%);
- забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице – 34 (22,67%);
- забрана даљег узнемиравања члана породице – 57 (38%).

Свратиште за децу улице

У току 2023. године, у Центру за социјални рад Града Новог Сада, у складу са Програмом унапређења социјалне заштите Града Новог Сада, реализована је услуга Свратишта за децу улице.

Свратиште заснива методологију рада на принципима добровољности, партиципативности и осмишљавању услуге тако да одговара потребама и интересовањима корисника. Већина корисника потиче из породица које живе у условима апсолутног сиромаштва и социјалне искључености.

Циљ Свратишта је да спречи и смањи негативне последице које деца трпе због начина живота на који су принуђена, да укључи децу у образовни и здравствени систем и обезбеди доступност других услуга у заједници.

Активности у оквиру услуге Свратишта обухватају: обезбеђивање оброка за кориснике; обезбеђивање услова за одржавање личне хигијене; набавку одеће и обуће и обезбеђивање услова за њихово одржавање; обезбеђивање боравка; посредовање у обезбеђивању доступности услуга у заједници (здравствених, образовних, социјалних, правних и др.); едукацију и подршку корисника у стицању основних животних вештина; пружање психо-социјалне подршке; подршка у активном учешћу корисника у образовни систем; пружање основне медицинске помоћи и саветовања.

Радно време Свратишта је од 8:00 до 20:30 часова радним данима, а од 10:00 од 17:00 викендом.

Да би дете постало корисник услуге Свратишта потребно је да буде испуњен минимум један од следећих критеријума:

- Спава на улици - самостално, у друштву родитеља, одраслих сродника или вршњака
- Храну проналази у кантама - самостално или у друштву родитеља
- Сакупља секундарне сировине – самостално, у пратњи родитеља или одраслих сродника

- Проси – самостално или у пратњи родитеља директно моли пролазнике за новац или храну, пева по кафићима у замену за новац, проналази празна места на паркингу, жонглира и сл.
- Продаје на пијаци/улици - самостално, у пратњи родитеља или одраслих сродника
- Продаје сексуалне услуге
- Припада екстремно сиромашној породици чији чланови раде на улици и где постоји ризик за здрав раст и развој детета због конзумирања хране коју родитељи проналазе у кантама, због неадекватних услова за одржавање личне хигијене и због социјалне искључености породице

У току 2023. године реализовано је 11.930 посета Свратишту. Корисницима су обезбеђени: 12.482 obroка, 134.212 комада половне одеће и обуће, 5.102 хигијенских мера (купање и деваширање). Реализовано је 99 медицинских мера и 83 интервенције у циљу повезивања деце са институцијама система. Током године одржано је 188 креативних и едукативних радионица као и 1.354 радионице животних вештина, индивидуалних и групних. На годишњем нивоу, у просеку 67 деце сваког дана посети Свратиште.

5.3. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ ОДРАСЛИХ И СТАРИХ

Служба за заштиту одраслих и старих лица бави се социјалном и породично-правном заштитом одраслих (старости од 26 до 64 године) и старих лица (старости од 65 и више).

Рад Службе за заштиту одраслих и старих лица обухвата следеће групе корисника: одрасли и стари са сметњама у развоју и инвалидитетом, одрасли и стари са проблемима у понашању, одрасли и стари са поремећеним породичним односима, одрасла и стара лица са потребама за домским смештајем и другим услугама локалне заједнице и остала одрасла и стара лица.

У Служби за заштиту одраслих и старих, у 2023. години, је радило 18 стручних радника: руководица, два супервизора и 10 водитеља случаја на неодређено и пет водитеља случаја на одређено.

Рад је организован у две супервизијске групе које кроз свој рад пружају помоћ и заштиту корисницима старијим од 26 година у области социјалне и породично-правне заштите.

У току 2023. године, запослени у Служби за заштиту одраслих и старих су учествовали на следећим едукацијама, округлим столовима, конференцијама, трибинама, фокус групама и слично:

- „Болести зависности-зависност од дроге“

- „Поступак подношења и испитивања старатељског извештаја-норматива, пракса, недоумице и изазови“

- „Депресија код деце и одраслих“
- Годишња Трибина супервизора центара за социјални рад АП Војводине
- „Неодложне интервенције и рад мобилног тима“
- Алцхајмерова болест – испред и иза кулиса
- Болести зависности – алкохолизам
- „Успостављање и развијае услуге породични смештај за одрасла и старија лица и лица са инвалидитетом“
- „Ментално здравље, навике и социјализација младих у у актуелном друштвеном тренутку“
- „Ефикасно управљање стресом“
- „Насиље у дигиталном простору“
- „Дани социјалне заштите“ насиље, узроци, мере и интервенције“
- „Мултисекторска сарадња судова и центара за социјални рад у породичним споровима“
- „Методологија рада са особама са деменцијом“
- „Заштита лица са менталним сметњама –изазови у раду“
- „Промена је у нама“
- „Алтернативно старење“
- „Социјална заштита – право на живот у природном животном окружењу“
- „Управљање и располагање имовином лица под старатељством-примери добре праксе“
- 28. Октобарски сусрети у социјалној заштити
- „ Болести зависности- зависност од коцке“
- Обука на тему приступачне комуникације
- „Вулнерабилност савременог доба – појединач и породица“
- Свечана академија у част обележавања педесете годишњице високошколског образовања за социјалну политику и социјални рад у Србији на Универзитету у Београду
- Скуп поводом обележавања националног дана сећања на жене жртве насиља
- Обележавање Светског дана борбе против Алцхајмерове болести
- „Прелиминарна идентификација жртава трговине људима - улога центра за социјални рад“
- „Промовисање алата у превенцији и борби против насиља у породици у Србији“

Реализација социјалне и породично-правне заштите

У заштити одраслих и старијих лица примењују се следеће права, мере и услуге: старатељство, привремено старатељство, смештај у установу социјалне заштите, смештај у другу породицу, достављање стручних извештаја казнено-поправним домовима, давање предлога и мишљења другим институцијама, пружање помоћи грађанима у остваривању одређених права, посредовање код других институција, помоћ у кући, смештај у дневни боравак, смештај у прихватилиште, социјално

становање у заштићеним условима, једнократна новчана помоћ, интервентна новчана помоћ, помоћ у натури, опрема код првог смештаја, накнада трошкова сахране за лица без сродника, односно за лица која нису била у обавези издржавања и НН лица и сл.

СТАРАТЕЉСКА ЗАШТИТА

Стална старатељска заштита

У току 2023. године, 52 корисника из старосне групе одраслих и старијих, су стављена под сталну старатељску заштиту. Од тога броја 30 (58%) лица су мушког пола, а 22 (42%) лица женског пола. Када се анализира старосна структура, 35 (67%) лица је у старосној групи одраслих, док је 17 (33%) лица у старосној групи старијих.

Центар за социјални рад Града Новог Сада је поднео 29 предлога за лишење пословне способности у току 2023. године.

9. Лица под сталном старатељском заштитом по старости и полу на 31.12.2023.

Старост корисника	ПОЛ		УКУПНО	%
	Мушки	Женски		
Одрасли	268	179	447	75
Старији	68	81	149	25
УКУПНО	336	260	596	100

На дан 31.12.2023. година било је 596 одраслих и старијих корисника који су под сталном старатељском заштитом. Од тога броја 336 (56%) су лица мушког пола, док су 260 (44%) лица женског пола.

Посматрано по старосној структури, 447 (75%) корисника је у старосној групи одраслих лица, док су 149 (25%) корисника у старосној групи старијих лица.

10. Лица под сталном старатељском заштитом према старости и врсти лишавања пословне способности

Врста лишавања посл. способности	Одрасли	Старији	УКУПНО	%
Потпуно лишени	337	116	453	76
Делимично лишени	110	33	143	24
УКУПНО	447	149	596	100

Када се анализирају лица под сталном старатељском заштитом, према врсти лишавања пословне способности, 453 (76%) корисника је потпуно лишено пословне способности, док је 143 (24%) корисника делимично лишено пословне способности.

С обзиром на то ко је вршилац дужности старатеља, 421 (70,6%) корисник је под старатељством физичког лица, док је 175 (29,4%) корисника под непосредним старатељством.

У току 2023. године донето је 36 решења о престанку сталне старатељске заштите, од чега је 35 решења донето због смрти корисника, а једно због враћања пословне способности.

Привремена старатељска заштита

У току 2023. године, донето је 496 решења о привременом старатељству за одрасле и старије кориснике. Према полној структури, решење о привременој старатељској заштити донето је 162 (33%) лица мушког пола и 334 (67%) лица женског пола. Старосна структура одраслих и старијих лица који су били под привременом старатељском заштитом је била следећа: одрасли корисници – 104(21%) и старији корисници – 392 (79%).

С обзиром на то ко је вршилац дужности привременог старатеља, за 437 (88%) корисника привремени старатељ је било физичко лице, а за 59 (12%) корисника привремени старатељ је био непосредни (стручни радник Центра).

ДОМСКИ СМЕШТАЈ

У току 2023. године услугу домског смештаја је користило 1.407 одраслих и старијих корисника. Од тога броја 316 (22,5%) је у старосној групи одраслих лица, а 1.091 (77,5%) у старосној групи старијих. Према полној структури, услугу домског смештаја је користило 522 (37%) корисника мушког пола и 885 (63%) корисника женског пола.

Током године донето је 367 нових решења за домски смештај одраслих и старијих лица, од тога броја 49 (13,3%) решења је за смештај одраслих, а 318 (86,7%) за смештај старијих. Полна структура показује да је 137 (37,3%) корисника мушког пола, а 230 (62,7%) лица женског пола.

У току године донето је 315 решења о престанку домског смештаја. Од укупног броја, у 284 (90%) случаја, разлог престанка смештаја је смрт корисника, док је у 31(10%) случају разлог престанка самовољно напуштање установе.

ОСТАЛЕ ПРАВА, МЕРЕ И УСЛУГЕ ПРУЖЕНЕ ОДРАСЛИМ И СТАРИЈИМ ЛИЦИМА

Смештај у прихватилиште

У току 2023. године, 84 одрасла и старија лица су користила услугу смештаја у прихватилиште. Од тога броја 52 (62%) корисника су из старосне групе одраслих лица док је 32 (38%) из старосне групе старијих лица.

Становање у малим кућним заједницама

Услугу становања уз подршку у малим кућним заједницама је, у току 2023. године, користило 34 корисника следеће старосне структуре: млади – 3 (8,8%), одрасли – 30 (88,2%), старији – 1(2,9%).

Дневни боравак

Током протекле године услугу дневног боравака за одрасле и старије је користило 227 корисника. Од тог броја 212 (93%) корисника је из старосне групе одраслих, док је 15 (7%) корисника из старосне групе старији.

Персонална асистенција

У току 2023. године, право на услугу персоналне асистенције користило је 46 корисника. Старосна структура корисника је била следећа: млади - 8 (17,4%), одрасли – 33 (71,7%) и старији – 5 (10,9%).

Помоћ у кући

У току 2023. године 297 одраслих и старијих корисника је користило услугу помоћи у кући. Од тога броја 46 (15,5%) корисника је у старосној групи одраслих лица, а 251(84,5%) корисник је у старосној групи старијих лица. Услуга помоћи у кући се финансира из буџета Града Новог Сада.

Напомена о практичном раду службе

Стручни рад је у потпуности усклађен са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, као што је усклађена и евиденција и документација о стручном раду. Стручни радници раде на електронском вођењу досијеа, поштујући прописану документацију предвиђену Правилником.

Расподела предмета врши се у складу са интерном евиденцијом руководиоца службе, а нарочито се води рачуна о једнакој оптерећености водитеља случаја.

Размени информација у оквиру службе се поклања велика пажња и она тече на више нивоа, путем мејл групе где размена информација иде на дневном нивоу, као и путем вибер групе.

Водитељи случаја у служби су додатно оптерећени пословима непосредних старатеља, а сваки водитељ случаја има осам или девет штићеника који, уколико нису на смештају у установи социјалне заштите, захтевају додатни ангажман, јер се мора водити рачуна о свим сферама њиховог функционисања.

Уочен је и повећан број лица која се стављају под непосредно старатељство. Такође, повећан је и број захтева за привремена старатељства, као и број непосредних привремених старатељстава.

У Служби за заштиту одраслих и старих лица и даље је евидентан пораст броја корисника који је условљен друштвеним околностима као што су пораст удела старог становништва, одсуство породичне бриге и старања, пораст броја оболелих од деменције и других менталних сметњи, као и други проблеми у породици који захтевају интервенцију система.

Социјално становање у заштићеним условима

На основу Одлуке о социјалној заштити Града Новог Сада, услуга социјалног становања у заштићеним условима обезбеђује се старим лицима која су у стању да се сама старају о себи, самохраним родитељима са децом и другим социјално угроженим лицима, смештеним у објектима за колективно становање којима располаже Град Нови Сад.

Услуга се реализује у 2 стамбене зграде, са 13 стамбених јединица, на адреси Клисански пут 3 и 5. У току 2023. године услугу је користило 17 лица.

Преноћиште за бескућнике и бескућнице

У складу са Програмом унапређења социјалне заштите Града Новог Сада, у 2023. години, Центар за социјални рад је реализовао програм: „Преноћиште за бескућнике и бескућнице“.

Програм је реализован у временском периоду од јануара до априла 2023. године и новембар и децембар 2023. године.

Програм је намењен: пунолетним лицима у стању социјалне потребе (стамбено необезбеђени); лицима која су била на смештају у установама социјалне заштите, али су због тешкоћа у адаптацији напустила исте и лицима која су у стању социјалне потребе, а нису становници Града Новог Сада.

Програм предвиђа рад на терену спровођењем аутрич програма који подразумева постојање мобилног тима и излазак стручних радника на место где се циљна група налази. Радом на терену пружа се психосоцијална подршка, добровољно саветовање, консултације, упућивање на пружаоце услуга, информисање и подела штампаног материјала. За лица која су према процени стручних радника у стању потребе за ургентним збрињавањем обезбеђује се услуга obroка и преноћишта. У преноћишту се не збрињавају лица којима је потребна здравствена нега, сваки корисник треба бити способан да брине о себи, личној и заједничкој хигијени.

Кроз програм се обезбеђује подршка и друге активности у циљу боље друштвене и социјалне интеграције бескућника: индивидуални психосоцијални рад, групни рад кроз едукативне радионице, помоћ у изради личне документације, укључивање у права из области социјалне заштите, посредовање код других институција.

Капацитет у објектима за мушкарце је 28 места (локација: Змај Огњена Вука 13), а за жене седам места (локација Темеринска 6). У овом простору корисници се збрињавају током ноћи, у периоду од 19:00 до 7:00. Осим „крова над главом“ обезбеђује им се и вечера и топли напитак.

У току 2023. године пружене су услуге:

- преноћишта за 43 корисника (32 мушког и једанаест женског пола)
- рад на терену (аутрич програм) за 54 корисника (44 мушког и десет женског пола)

5.4. ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ ИЗ ПОРОДИЦА У РИЗИКУ

Рад Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику, реализује се у Центру за социјални рад Града Новог Сада. Служба реализује своју делатност од 2003. године. Одлуком о изменама и допунама Одлуке о остваривању права у области социјалне заштите ("Сл.Лист Града Новог Сада", 11/03.) проширује се делатност Центра у домену "остала социјална заштита у установама са смештајем" и у редовну делатност Центра улази Дневни боравак за децу и омладину са поремећајем у друштвеном понашању.

Скупштина Града Новог Сада на XL седници од 28. септембра 2018. године, доноси Одлуку о изменама и допунама одлуке о социјалној заштити Града Новог Сада, где се у Члану 2. назив „Дневни боравак за децу и омладину са поремећајем у друштвеном понашању“ мења се и гласи: “Дневни боравак за децу и младе из породица у ризику“. Рад Дневног боравка у целости финансира Град Нови Сад.

Корисници услуге

Корисници Дневног боравка су деца и млади узраста од 7 до 19 година из породица у ризику, а која су у систему редовног школовања.

Услуга Дневног боравка је намењена деци и младима основношколског и средњешколског узраста чије су развојне потребе и постигнућа угрожена у породици услед присуства различитих породичних ризика:

- криминално или антисоцијално понашање родитеља
- злоупотреба супстанци од стране родитеља
- раздвојеност родитеља и једнородитељске породице
- психопатологија родитеља
- многочлане породице
- негативан утицај браће и сестара
- ниска примања, незапосленост
- необразованост родитеља
- лоши стамбени услови
- недовољне родитељске компетенције.

Дневни боравак намењен је деци и младима који показују блаже облике проблема у понашању (сукоби са вршњацима, неприлагођеност школској средини, конфликти са родитељима) и показују тешкоће у организацији слободног времена и савладавању наставног градива.

Услуга је намењена и младим особама којима је од стране суда изречена васпитна мера појачаног надзора од стране органа старатељства уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитање и образовање.

Циљеви и задаци у раду са корисницима услуге Дневног боравка су:

- Стицање и развијање социјалних вештина за самосталан живот корисника у природном окружењу;
- Реорганизовање укупног функционисања и понашања малолетника у правцу мање ризичног понашања по себе и друге;
- Корекција поремећаја понашања и успешније функционисање у школској средини и заједници;
- Развијање просоцијалног реаговања;
- Развој самопоштовања;
- Подизање степена прихватања одговорности;
- Конструктивно решавање проблема;
- Подстицање самосталности;
- Развој адекватне социјалне мреже;
- Подизање капацитета за квалитетнијим коришћењем слободног времена;
- Развој мотивације за образовањем;
- Повећање самосталности за учењем и развој вештина ефикасног учења.

Подручје рада Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику је следеће:

- васпитно-образовне активности
- подршка развоју социјалних вештина
- креативне активности
- слободне и културно-забавне активности
- активности интеграције
- физичко васпитање
- активности са родитељима/старатељима

Капацитет услуге

У Дневном боравку се пружа услуга за 35 корисника, максимално од 17 до 18 у смени, у периоду од 07 до 19:30 током дана, 5 дана у недељи у сменама од 07-14:30 и 12-19:30.

У Дневном боравку се пружа услуга за 15 корисника са изреченом судском мером, по максимално од седам до осам у смени, у периоду од 09 до 18x током дана, пет дана у недељи.

Услуга Дневног боравка реализује се кроз пружање помоћи и подршке у процесу одрастања, усвајања позитивних образаца понашања, образовања, развоја

социјалних вештина, развоја здравих стилова живота и интеграцији у ширу друштвену заједницу.

Сврха услуге Дневног боравака састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних и психолошких вештина, као и оптималном развоју потенцијала и превенцији институционалног смештаја деце из породица у ризику, као и у усвајању просоцијалних облика понашања.

Услуга се реализује кроз осмишљене програме, у планираним и ограниченим временским периодима.

Програмске активности

Активности услуге Дневног боравака реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника, обухватају следеће активности:

1. подршку у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом
2. подршку у учењу, одржавању и развијању контаката са надлежним органима локалне заједнице
3. организовање радно-окупационих, едукативних и креативних активности које подстичу развој нових знања и вештина
4. развијање метода рада које охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници
5. организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањем корисника
6. организовање пригодних културно-забавних садржаја у оквиру Дневног боравака, односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници
7. развој вештина за препознавање и решавање проблема
8. развој комуникационих вештина
9. развој вештина за самозаштиту
10. развој вештина и знања потребних за живот у заједници
11. рехабилитационе и терапијске активности

Активности које се спроводе са младима са изреченом васпитном мером појачаног надзора од стране органа старатељства уз Дневни боравак у одговарајућој установи за васпитање и образовање:

1. Саветодавни рад са корисником
2. Подршка у учењу, одржавању и развијању контаката са надлежним органима јединице локалне заједнице
3. Организовање пригодних културно-забавних садржаја у оквиру Дневног боравака, односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници
4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

- 5. Развој комуникационих вештина
- 6. Рехабилитационе и терапијске активности

У Табели бр. 11 може се видети кретање броја корисника Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику у периоду од 2019. до 2023. године.

11. Кретање броја корисника Дневног боравка од 2019.-2023. године

Године	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број корисника	47	44	36	47	39
Ланчани индекс	92	94	82	130	83

Током 2023. године, право на коришћење услуга Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику, остварило је 39 корисника, што представља смањење броја за 17% у односу на претходну годину.

Током 2023. године, право на коришћење услуге Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику остварило је 17 новоуписаних корисника (девет дечака и осам девојчица). У току године је уписано три нова корисника са изреченом васпитном мером појачаног надзора органа старатељства уз дневни боравак.

Децу су, у Дневни боравак, упућивале школе, стручни тимови Центра или су долазили на иницијативу родитеља. Са децом се радило групно и индивидуално, на шта је нарочито стављен акценат, пре свега због хетерогеног састава групе (пол, узраст, економски статус, манифестовани проблеми код детета). За свако дете које је укључено у Дневни боравак контактирана је школа и размењивала су се искуства о раду са децом.

У току 2023. године стручни радници Дневног боравка су присуствовали следећим едукацијама, конференцијама, округлим столовима:

- „Унапређење комуникације, сарадње и изградње партнерских односа са медијима“
- „Дани социјалне заштите“ насиље, узроци, мере и интервенције
- VI Међународни научни скуп „Актуелности у логопедији, окупационој терапији, психологији и социјалном раду“, „Вулнерабилност савременог доба – појединац и породица“
- „Подршка менталном здрављу младих: Да знам да си добро“
- „Прелиминарна идентификација жртва трговине људима - улога центра за социјални рад“.

Напомене о практичном раду службе

Искуство вишегодишњег функционисања Дневног боравка указује на потребу за укључивањем додатног броја деце из категорија које су под ризиком од развијања поремећаја у понашању, пре свега у случајевима када новонастале неповољне

породичне околности доводе децу у стање озбиљне социјално – економске потребе и/или психо – социјалног ризика.

Ова деца, чак и у случају када тренутно не испољавају асоцијално понашање, веома често због кризе унутар породице губе социо–емотивну подршку родитеља и неопходна им је помоћ да превазиђу тренутну кризну породичну ситуацију у којој се налазе. Чињеница је да у Дневни боравак најчешће долазе деца без адекватног родитељског старања (блажи облици занемаривања) – што у каснијој фази веома често доводи до структурирања поремећаја понашања. Стога је неопходно како укључивање деце у најранијој фази поремећаја породичних односа (пре озбиљнијег нарушавања психофизичког функционисања детета), тако и проширивање деловања на рад са комплетном породицом, све до уклањања узрока проблема.

Сарадња са институцијама

Служба Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику од свог оснивања уско сарађује са свим релевантним институцијама и службама који су од утицаја и значаја за квалитет услуге. Пошто је служба Дневног боравка у оквиру Центра за социјални рад, сарадња са водитељима случаја корисника боравка је константна и свакодневна.

Сарадња са школама, основним и средњим, које похађају корисници Дневног боравка је континуирана и неопходна. Педагошко-психолошке службе школа као и професори разредне и предметне наставе, партнери су на истом задатку, васпитно-образовном унапређењу и напредовању корисника.

Са службом Дома здравља сарадња се успоставља по потреби, углавном саветодавно и услужно. Проценом индивидуалних потреба сваког корисника, упућују се на третмане у развојно саветовалиште, код логопеда и на друге потребне третмане.

Током године сарађивано је и са личним пратиоцем за једно дете и са услугом за Породични сарадник. Настављена је сарадња са асистентима Катедре за психологију Филозофског факултета у Новом Саду и Катедре за специјалну едукацију и рехабилитацију Медицинског факултета чији студенти су у договореним терминима долазили на стручну праксу.

Центар за социјални рад града Новог Сада, Служба Дневног боравка, има потписане протоколе о сарадњи са: Културним центром Новог Сада, Медицинским факултетом у Новом Саду, Високом школом за здравство и социјални рад „Св. Елизабете“ из Братиславе, Словачка, истурено одељење „Мартин Лутхер“ у Бачком Петровцу, Удружењем грађана „Путоказ“, Друштвом „Распустилиште“, Удружењем за интегративну дечију психотерапију, Удружењем грађана „Без проблема“, Удружењем „SEE ICT“ са спровођењем програма Стартит центра „Learning for the 21st Century“, Боксерским клубом „Војводина“ за организовање тренинга за 10-оро деце и клубом тајландског бокса „Victory“ за организовање тренинга за децу и њихове родитеље.

Остварен је наставак успешне сарадње са Културним центром Новог Сада на реализацији музичког програма „Ел система“. У оквиру „Ел система“ програма

деца су наступала на концерту Удружења „Добри људи“ у Музичкој школи „Исидор Бајић“

Активности Дневног боравка за децу и младе из породица у ризику, у наредном периоду, биће усмерене на унапређење сарадње са постојећим донаторима и проналажење нових.

Привремено становање деце и омладине без родитељског старања-становање уз подршку

Привремено становање деце и омладине без родитељског старања-становање уз подршку је посебан облик социјалне заштите који обезбеђује Град Нови Сад. До 2008. године услуга је реализована као пројекат - „Корак- кућа на пола пута“, да би од тада постао редовна делатност Центра. Ова услуга представља подршку деци и омладини без родитељског старања којима је, на основу Закона, престао смештај у установи социјалне заштите, односно хранитељској породици. Финансирање овог облика заштите обезбеђује буџет Града Новог Сада.

Услуга привременог становања деце и омладине без родитељског старања-становање уз подршку, пружа се у две стамбене јединице са капацитетом од седам корисника (четири за кориснике мушког пола и три за кориснике женског пола). Корисници могу користити услугу најдуже две године.

Услугу становања уз подршку у 2023. години користило је четири корисника (два мушког пола и два женског пола).

Услуга Становање уз подршку обухвата следеће активности:

- 1) подршку успостављању и одржавању позитивних односа са лицима у окружењу;
- 2) овладавање практичним вештинама, које се користе у свакодневном животу, посебно оним вештинама које се односе на припрему исхране, одржавање личне хигијене и хигијене становања, вођења домаћинства, познавања и коришћења ресурса заједнице;
- 3) подршку у развоју самосталности у доношењу одлука и преузимања одговорности;
- 4) помоћ приликом одржавања станова и старања о личним стварима;
- 5) организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 6) развој вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) развој социјалних и комуникационих вештина;
- 8) развој вештина за самозаштиту.

За пружање услуге привременог становања ангажован је психолог - саветник за осамостаљивање који је активно укључен у живот корисника као и помоћ при проналажењу запослења, пружајући психолошку подршку и сваку другу врсту

помоћи. Првог петка у месецу се, према процени броја корисника, обезбеђују основне животне намирнице које се достављају у станове.

5.5. САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА БРАК И ПОРОДИЦУ

Саветовалиште за брак и породицу се бави саветодавно-терапијским и социјално-едукативним радом. Рад са корисницима услуга се одвија на основу добровољности и личне спремности да раде на решавању проблема, по принципу дискреције.

Саветовалиште функционише као вид организоване професионалне подршке и помоћи грађанима у домену брачног и породичног живота, као и помоћи женама и деци угроженим породичним насиљем, путем превентивне делатности, дијагностике, третмана и саветодавно-терапијског рада заснованог на примени стручних и научних сазнања, као и путем информативно-едукативног и истраживачког рада. Циљ и мисија Саветовалишта је унапређење квалитета живота појединаца, партнера и породица.

У Саветовалишту за брак и породицу, у току 2023. године, радило је пет стручних радника (два психолога и три педагога), од којих један обавља послове руководиоца.

У току 2023. године непосредним саветодавно-терапијским радом са клијентима обухваћено је 798 случајева, односно 871 корисник и реализовано је 2.063 сеанси.

12. Кретање броја „случајева“ (комплетне породице, парови или појединци)

Године	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број „случајева“	831	898	1.203	964	798
Ланчани индекс	111	108	134	80	83

У Табели бр. 12 може се видети кретање броја случајева (породица, парова или појединаца), који су се обратили Саветовалишту за брак и породицу у петогодишњем периоду. У току 2023. године, евидентирано је за 17% мање случајева у односу на претходну годину. У највећем делу посматраног периода број случајева са којима је рађено, је у порасту, а најзначајнији пораст је остварен 2021. године.

Саветовалиште ради у складу са дефинисаним критеријумима за пријем - рад са клијентима са територије Града Новог Сада, са корисницима које упути Центар за социјални рад, усмено или писмено (план услуга, корективни надзор, допис и сл.) и са корисницима који су се Саветовалишту обратили самоиницијативно.

Родна структура клијената указује да је услуге Саветовалишта користило 77,08% жена и 22,91% мушкараца. У току претходне године, приметан је нешто већи број обраћања жена.

Старосна структура корисника Саветовалишта за брак и породицу, у току 2023. године је следећа : деца –2,18%, млади –11,02%, одрасли- 84,27% и старији – 2,52%.

Током 2023. године у Саветовалишту је рађено са 115 (13,2%) деце и младих. То представља значајан број, и говори о потреби и значају развијања програма рада примерених и адекватних за ову циљну групу.

Највећи број клијената се, 2023. године, обратио Саветовалишту због партнерских и брачних проблема (33%), и индивидуалних проблема (29%). Број клијената који се обратио због родитељске проблематике је 20%, а због породичних проблема 18%.

У оквиру партнерских проблема, доминирају партнерске кризе, проблем у комуникацији, неразумевање, конфликти, прељуба, сепарација и развод, насиље у партнерском односу.

Са проблемом насиља у породици и партнерским односима у 2023. години у Саветовалишту је рађено са 99 особа, са којима је реализовано 165 сеанси. На годишњем нивоу, у односу на укупан број клијената Саветовалишта, око 10% клијената јавља се због проблема насиља у породици, примарно у партнерском односу. Највећи број клијената из ове категорије упућен је од стране Интерног тима за заштиту од насиља. Један број је упућен из „Сигурне женске куће“, а један значајан број из ове категорије се и даље Саветовалишту јавља самоиницијативно, као резултат дугогодишњег рада Саветовалишта са проблемом насиља у партнерском односу. Један број клијената примарно долази због других проблема, али током психотерапијског рада долази се до сазнања и препознавања да постоји и проблем насиља у партнерском односу или породици.

У контексту родитељске проблематике региструје се пораст комплексне предразводне и постразводне проблематике, са структурисаним и интензивним конфликтима између родитеља, и нарастајућим, структурисаним проблемом отуђености деце од родитеља у постразводном периоду, тешкоће у успостављању и одржавању родитељског ауторитета, и друго.

У оквиру индивидуалне проблематике, Саветовалишту се најчешће обраћају појединци у стању емоционалне кризе и животног застоја са доминантним симптомима депресивности, анксиозности, безнадежности и суицидалности, ситуацији губитка члана породице, суочавања са озбиљним болестима, ниским самопоуздањем, и др.

У току 2023. године, у односу на претходне, постоји значајан број упућених корисника од стране ЦСР-а, доминантно Службе за децу и младе, и Интерног тима који се јављају са комплексним проблемима, и сложеним породичним контекстом (отуђење деце од родитеља, сиромаштво, незапосленост, конфликти, породично насиље, ризик од суицида и хомицида, болест члана породице, и друго), што

најчешће захтева континуиран и дуготрајнији рад са члановима породице у различитим контекстима (одрасли и деца).

У току 2023. године, из Центра за социјални рад је упућено 199 корисника што је за 10 корисника мање него прошле године. Нешто мањи број корисника је упућен из ЦСР усменом препоруком (83 корисника препорука службе за заштиту деце, 38 препорука интерног тима и три кориснице по препоруци „Сигурне женске куће“). У односу на прошлогодишњих 177 корисника ове године је усменим путем упућено 124 корисника што је за 53 корисника мање него прошле године. Писменим путем је током 2023. године упућено укупно 75 корисника (Служба за заштиту деце и младих: 10 корективних надзора, два писмена упута, 53 плана услуга, 10 планова услуга по иреченим мерама од стране Суда). Ове године имамо значајан пораст у броју клијената упућених писменим путем. Прошле године било је укупно 32 корисника упућена писменим путем што је за 43 корисника мање него 2023. године.

13. Структура „случајева“ према примарном проблему у току 2023. године

Примарни проблем	Број корисника	%
Проблеми у партнерском односу	290	33
Индивидуална проблематика	251	29
Родитељска проблематика	177	20
Породични проблеми	153	18
УКУПНО	871	100

Најчешћи проблеми са којима су се клијенти обраћали за помоћ су: проблеми у партнерском односу – 33%, индивидуална проблематика - 29%, родитељска проблематика - 20% и породични проблеми - 18%.

14. Врста и структура услуга које су пружене корисницима Саветовалишта у току 2023. године

Врста услуге	Број корисника	%
Консултације	108	12
Саветодавни третман	147	17
Психотерапија	351	40
Остало (информисање, упућивање...)	265	31
УКУПНО	871	100

У току 2023. године, у Саветовалишту за брак и породицу, била је следеће структура услуга које су пружене корисницима: консултације – 12%, саветодавни третман – 17%, психотерапија - 40% и остало (информисање, упућивање...) – 31%.

Од укупно 2.010 саветодавно – терапијских сеанси, током 2023. године, реализоване су 663 индивидуалне сеансе, 669 партнерских, и 678 родитељских и породичних сеанси. Значајан број индивидуалних сеанси реализован је како због

партнерских, тако и због индивидуалних проблема, што објашњава највећу учесталост јављања клијената са брачним и партнерским проблемима (на чијем решавању се ради било индивидуално са једним партнером, или заједно, када су оба партнера мотивисана да дођу).

Реализоване пројектне активности

Саветовалиште за брак и породицу је, у току 2023. године, реализовало је пројекат „Прилика за промену“ - програм радионица за превенцију насилничког понашања, кроз стицање увида у сопствено ирационално размишљање које директно проузрокује негативне емоције и води у неконструктивно понашање тј. кршење закона. Пројекат је подржан од стране Покрајинског секретаријата за социјалну заштиту, демографију и равноправност полова. Пројектом је обезбеђен ресурс за примену Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица тј. за реализацију васпитне мере посебне обавезе и васпитног налога укључивање у групни третман. Пројекат је успешно реализован од 01.07.2023. до 31.12.2023.

Напомене о практичном раду Саветовалишта за брак и породицу

У практичном раду Саветовалишта за брак и породицу уочавају се следеће позитивне праксе и решења:

- Велико ангажовање и залагање свих стручних радника- психотерапеута, уз примарну и доминантну усмереност на реализацију саветовања и психотерапије, и ове године утицао је на велики број реализованих саветодавно-терапијских сеанси.
- Вишегодишња едукованост свих стручних радника саветовалишта из различитих психотерапијских праваца, и лиценца за обављање специјализованих стручних послова терапије, као и спремност за даље перманентно стручно усавршавање.
- Континуирано праћење иновација у области психотерапијске теорије и праксе кроз учешће на стручним скуповима, конгресима и едукацијама.
- Добра организација рада.
- Ангажовање стручних радника кроз котерапијски рад са породицама и њиховим члановима чија је проблематика високо структурирана (отуђења деце од родитеља, и слично).
- Интервизијски облици подршке са циљем унапређења и одржавања квалитета рада.

Поред истакнутих позитивних решења и пракси, у практичном раду Саветовалишта, уочавају се следеће тешкоће/проблеми:

- Продужено време чекања на пријем. Чека се просечно око месец и по до два месеца, што је утицало на одустајање једног броја корисника од услуге, као и пролонгирано чекање на почетак рада и решавања проблема због којих клијенти долазе.

- Проблеми са тешкоћама у раду рачунара по канцеларијама – потреба да се замене новим.
- Недостатак супервизије.
- Недостатак административног радника или телефонске секретарице - оптерећује обављање непосредног саветодавно-терапијског рада и других послова (евиденцију, писање извештаја...). Послове примања позива, и тријаже обављају сами стручни радници, као и послове заказивања и отказивања, што на дневном нивоу одузима значајан део времена. Предлог решења о телефонској секретарици која би обавештавала клијенте о дефинисаном времену за заказивање термина када би корисницима неко од терапеута увек био доступан, није реализовано.

Едукације, стручни скупови, округли столови, састанци и друге активности у којима су, током 2023. године, учествовали стручни радници Саветовалишта за брак и породицу:

- „Сајам социјалне заштите“
- „Октобарски сусрети у Нишу“
- Конгрес психотерапеута
- „Зависност од коцке“
- „Болести зависности – алкохолизам“
- „Ментално здравље и старење“
- „Нарцизам и психопатија“

5.6. СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНЕ И АНАЛИТИЧКО-ПЛАНСКЕ ПОСЛОВЕ

Делатност Службе за финансијско-рачуноводствене и аналитичко-планске послове се односи на следеће активности:

1. припрема годишњих оперативних планова рада Центра, укључујући и програмско буџетирање;
2. идентификовање потреба група корисника у локалној заједници;
3. иницирање развоја недостајућих услуга;
4. развијање међусекторског партнерства, иницирањем и учествовањем у изради и усвајању протокола о сарадњи и формирањем међусекторских тимова;
5. предлагање и учествовање у изради стратешких и акционих планова развоја система социјалне заштите на локалном нивоу;
6. покретање иницијатива и учествовање у формирању тела или одбора за планирање и развој социјалне заштите и социјалне политике на локалном нивоу;
7. информисање локалне заједнице о идентификованим потребама корисника и капацитетима Центра да одговори на те потребе;
8. праћење квалитета пружених услуга Центра;
9. промовисање делатности Центра у локалној заједници;
10. друге активности везане за унапређење рада Центра и побољшање квалитета услуга које се обезбеђују.

У току 2023. године рачуноводствено-финансијске послове је обављало 13 запослених, док је информатичке и аналитичко-планске послове обављало пет запослених.

Из области рачуноводствено-финансијских послова, у току 2023. године, урађени су следећи извештаји:

1. Извештај о извршењу Буџета – Образац 5 (доставља се тромесечно до 10-ог у месецу) – представља приказ извршења буџета, према изворима финансирања, доставља се Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
2. Годишњи финансијски извештај (доставља се крајем фебруара) Управном одбору и Градској управи за социјалну и дечију заштиту;
3. Завршни рачун – садржи 2 образаца и то: биланс стања на дан 31.12. и образац 5 - годишњи извештај о извршењу буџета по изворима финансирања. Доставља се Управи за трезор до 28.02.;
4. Извештај о попису – до краја јануара за претходну годину за Управни одбор;
5. Образац СВИ 1 и СВИ 2 – Извештај о структури и вредности непокретне имовине у својини Републике Србије на дан 31.12. , годишње до 28.02.
6. Образац ЗОС-ЈС–Збирни подаци о стању непокретности у јавној својини годишње до 28.02.
7. Образац НЕП-ЈС подаци о непокретности у јавној својини и кориснику, односно носиоцу права коришћења, у року од 30 дана од набавке или инвестиционих радова и по Завршном рачуну 28.02.
8. Пријава пореза на добит (28.06.) – Управа за трезор;
9. Финансијски план (израђује се почев од марта до децембра текуће, а као коначни усваја се у јануару наредне године, односно у години на коју се односи) – обухвата све области рада појединачно и пројекте у целини, а садржи: основне текуће издатке (зараде и материјални трошкови), додатна средства (за унапређење социјалне заштите) и захтев за основна средства и пројектне активности. Доставља се Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Граду и општинама;
10. План набавки – израђује се у складу са израдом Финансијског плана, а усваја се према потребама набавке, тј. пре расписивања прве неопходне набавке. Објављује се на Порталу јавних набавки и интернет страници;
11. Извештај о набавкама – до 31.01. за претходну годину, на порталу Канцеларије за јавне набавке;
12. Извештај о финансијској унутрашњој контроли – ФУК образац подноси се до 31.03. за претходну годину;
13. Регистар запослених – Месечни извештај о примањима запослених и ангажованих лица на основу уговора који су били на раду у претходном месецу – до 10-ог у месецу за претходни месец;
14. Статистички образац – ИНВ и у мају, по захтеву Статистике;
15. Извештај о инвестицијама Градоначелнику – годишњи, у марту-априлу;

16. Енергетски биланс у апликацији ИСЕМ, Агенцији за енергетику, у јануару за претходну годину;
17. Електронске Пореске пријаве за зараде и друга примања – по обрачуну а пре плаћања пореза и доприноса на сајт Пореске управе;
18. Пореске пријаве о утврђеном порезу на имовину ПППИ-1, до 31.03. за текућу годину.

У току 2023. године у домену аналитичко-планских послова урађени су:

1. Извештај о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2022. годину
2. Извештај о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2022. годину за Одељење у Беочину
3. Извештај о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2022. годину за Одељење у Сремским Карловцима
4. Програма рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину
5. Програм рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину Одељења у Беочину
6. Програм рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину за Одељење у Сремским Карловцима
7. Припремна фаза за израду Извештаја о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину (припрема подразумева прикупљање и обраду оног материјал који се не односи на статистичке податке везане за кориснике и реализоване услуге које се обрађују након истека текуће године)
8. Припремна фаза за израду Извештаја о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину Одељења у Беочин (припрема подразумева прикупљање и обраду оног материјал који се не односи на статистичке податке везане за кориснике и реализоване услуге које се обрађују након истека текуће године)
9. Припремна фаза за израду Извештаја о раду Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2023. годину Одељења у Сремским Карловцима (припрема подразумева прикупљање и обраду оног материјала који се не односи на статистичке податке везане за кориснике и реализоване услуге које се обрађују након истека текуће године)
10. Припремна фаза за израду Програма рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2024. годину (припрема подразумева исте активности као и код Извештаја с тим да се планирање броја корисника и услуга врши тек након завршене ове фазе у Извештају)
11. Припремна фаза за израду Програма рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2024. годину Одељења у Беочину (припрема подразумева исте активности као и код Извештаја с тим да се планирање броја корисника и услуга врши тек након завршене ове фазе у Извештају),
12. Припремна фаза за израду Програма рада Центра за социјални рад Града Новог Сада за 2024. годину за Одељење у Сремским Карловцима (припрема

- подразумева исте активности као и код Извештаја с тим да се планирање броја корисника и услуга врши тек након завршене ове фазе у Извештају),
13. Вођење евиденције о лицима над којима је извршено насиље у породици и о лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици
  14. Вођење евиденције о заснованом хранитељству
  15. Вођење евиденције о лицима под старатељством (Старатељска књига пунолетних штићеника и Старатељска књига малолетних штићеника)
  16. Достављени подаци: *Републичком заводу за социјалну заштиту* – годишњи извештај о раду за Град Нови Сад и Општину Сремски Карловци; Извештај о заштити деце од дечијих бракова и Извештај о заштити деце од злоупотребе дечијег рада; *Министарству за људска и мањихска права и друштвени дијалог* – план управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности и обрасце 1 и 3; *Поверенику за информације од јавног значаја* – Извештај о примени Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја; *Градској управи за опште послове* – подаци о лицима лишеним пословне способности (за бирачки списак); *Градској управи за социјалну и дечију заштиту* – податке за индикаторе ЦСР Нови Сад, податке за годишњи извештај о учинку програма, податке о поступању ЦСР у случајевима насиља у породици и податке о дечијим браковима, податке за ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња, податке о броју и структури корисника у прихватилиштима Центра, податке за родну статистику, подаци о програмима унапређења; *Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања* – податке о раду са мигрантском популацијом, *Институту за јавно здравље Војводине* – податке за здравствено стање становништва, *Центру за породични смештај и усвојење* – податке о породичном смештају одраслих и старијих; *Интерресорној комисији* – податке о броју нових захтева за личног пратиоца; *Praxisu* – податке о дечијем браку и бројне податке за захтеве за информације од јавног значаја; податке колегама, студентима и слично.

5.7. ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ДЕЦУ „СИГУРНА ДЕЧИЈА КУЋА“

Одлуком о изменама и допунама Одлуке о остваривању права у области социјалне заштите („Сл.лист Града Новог Сада“, бр.11/03) проширена је делатност Центра у домену "остала социјална заштита у установама са смештајем" и Прихватилиште са прихватном станицом „Сигурна кућа“ улази 2003. године у редовну делатност Центра.

Прихватилиште за децу „Сигурна дечија кућа“ обезбеђује привремено и целовито збрињавање деце - жртава занемаривања, злостављања и злоупотребе, деце без адекватног родитељског старања или деце родитеља чији су капацитети за бригу и старање о деци акутно смањени услед изненадних, неповољних животних околности, упућене од стране надлежног ЦСР.

Циљ услуге је обезбеђивање сигурности и стручни рад на отклањању ефеката трауме изазване насиљем у породици, другим облицима неадекватне родитељске бриге или сепарације проистекле из изненадно насталих околности привременог одсуства родитељског/породичног старања.

Ангажовање је усмерено на усвајање здравствено-хигијенских навика, укључивање у процес образовања и/или омогућавање несметаног наставка школовања, укључивање у забавно-културне садржаје, спортске активности и рекреацију као и учешће у културним манифестацијама у локалној заједници.

Деца остају у Прихватилишту док се за њих не утврди одговарајући облик трајног збрињавања, а најдуже шест месеци (изузетно и дуже ако за то постоје оправдани разлози – по процени и одлуци стручног тима Прихватилишта).

Фокус рада чине трауматизована деца и стручна знања и вештине запослених усмерени су ка што адекватнијим стручним одговорима на потребе деце. С тим у вези, пријем акутно трауматизованог детета захтева значајну флексибилност система, али уз настојање да се очува јасна структура и поштовање смерница за поступање запослених. У циљу што квалитетнијег одговора на задатке, настоји се постићи што већи степен индивидуализованог одговора на потребе детета у стању акутне психофизичке трауматизације. У раду се запослени ослањају на протоколе о поступањима и радне процедуре. Одступања од протокола приликом пријема дешавају се код корисника са тежим контраиндикацијама за пријем (нпр. поремећај понашања/структурирано делинквентно понашање, психолошко-психијатријски поремећаји и обољења).

У Прихватилишту за децу „Сигурна дечија кућа“, поред руководиоца, запослени су стручни радници следећих профила: психолог, педагог, социјални радник, васпитачи и медицинске сестре.

15. Кретање броја пружених услуга „Сигурне дечије куће“ од 2019. до 2023.

године

Године	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број пружених услуга	145	71	53	66	79
Ланчани индекс	82	49	75	124	120

Табела бр. 13 показује кретање броја услуга смештаја у Прихватилиште за децу „Сигурна дечија кућа“ у петогодишњем периоду (од 2019. - 2023. године). Ланчани индекс показује пад броја пружених услуга, у највећем делу посматраног периода, са изузетком протекле две године. У току 2023. године реализовано је 79 услуга смештаја у Прихватилиште и то представља пораст броја за 20% у односу на претходну годину.

Анализа структуре корисника

Број корисника и дужина боравка

Током 2023. године у Прихватилишту за децу „Сигурна дечија кућа“ било је смештено 64 корисника (што представља повећање броја за 16%), а реализовано је 79 смештаја, што значи да су неки корисници били смештени више пута у току године (10 корисника је било смештено више пута у току године). Сви поновљени смештаји (рецидиви) током извештајне године били су услед тешкоћа при адаптацији или неуспешног избора трајнијег облика заштите од стране упутног органа, па је смештај у Прихватилиште морао бити поновљен.

Просечна дужина боравка корисника у Прихватилишту за децу „Сигурна дечија кућа“, у току 2023. године, је била 40 дана, док је 2022. године била 65 дана. У односу на претходну извештајну годину просечна дужина боравка је 2023. године значајно смањена.

Током извештајне године било је 29 смештаја корисника са контраиндикацијама, тј. чак 36,7% од укупног броја смештаја. Дакле, изузетно висок удео у укупном броју смештаја, који указује на степен сложености и ниво ангажовања запослених у превенирању ризика у погледу елементарног осигуравања безбедног окружења, вршења континуираног мониторинга, саветодавног рада и интервенција.

Полна структура

Дистрибуција корисника по полној структури била је уравнотежена. Од укупног бројка смештаја било је 45 (57%) корисника мушког пола и 34 (43%) корисника женског пола.

Старосна структура

Од укупног броја корисника, значајно најбројнија је старосна група корисника узраста од 6 – 14 година где је евидентирано 38 корисника (59,4%), што је и очекивано с обзиром на старосни распон који обухвата. Потом, следи старосна група од 15 - 17 година, где је евидентирано 22 корисника (34,4%) и група од 3 - 5 година, у којој је евидентирано четири корисника (6,2%).

Рад са већим бројем корисника који припадају млађој старосној групи је захтевнији (виши степен потребне помоћи и подршке), како због специфичности развојног раздобља, тако и због високе заступљености психолошко-психијатријских поремећаја или других контраиндикација.

Разлози смештаја

Поред основних критеријума за пријем - неадекватна родитељска бригаа, злостављање, занемаривање, проблематични породични односи, насиље у породици и злоупотреба родитељског права – било је случајева смештаја деце услед бекства из друге институције и као изразити проблем, контраиндиковани приједи – због ургентне потребе збрињавања деце специфичног социјално здравственог статуса.

Број и структура смештаја према разлогу је била следећа:

- поремећени породични односи – 12 (15,2%)
- занемаривање – 12 (15,2%)
- измештање из хранитељске породице – 10 (12,6%)
- скитња – 10 (12,6%)
- насиље у породици – 9 (11,4%)
- сумња на сексуално злостављање – 4 (5,1%)
- неадекватно родитељско старање – 4(5,1%)
- сумња на трговину људима – 1 (1,3%)
- бекство из дома – 1 (1,3%)
- бекство од куће – 1(1,3%)
- мигранти – 1 (1,3%)
- остали разлози – 14 (17,7%)

Средина из које деца долазе

Највећи број смештаја деце у Прихватилиште, у току претходне године, био је из биолошких или сродничких породица 55 смештаја, (69,6%), затим из хранитељских породица - 12 смештаја (15,2%), 9 смештаја (11,4%) из хранитељских породица и остало – 3 (3,8%).

Разлози престанка смештаја

У току 2023. године реализован је 71 престанак смештаја у Прихватилиште за децу „Сигурна дечија кућа“. Разлози престанка боравка деце били су следећи:

- повратак у биолошку/сродничку породицу - 24 (33,8%)
- самоволно трајно напуштање установе – 10 (14,1%)
- смештај у дом – 11 (15,5%)
- смештај у хранитељску породицу – 8 (11,3%)
- преузет од стране другог центра за социјални рад – 7 (9,8%)
- повратак у дом – 3 (4,2%)
- повратак у хранитељску породицу – 2 (2,8%)
- смештај у сродничку породицу – 2 (2,8%)
- остали разлози – 4 (5,6%)

Према структури надлежних тј. упутних Центара за социјални рад, током 2023. године, реализовано је 34 смештаја из надлежности ЦСР ван територије Новог Сада. Највећи број реализованих смештаја - 45 је реализовано посредством матичног ЦСР Нови Сад.

Остале активности

Током календарске 2023. године, корисници „Сигурне дечије куће“ су присуствовали многим културно–едукативним манифестацијама у локалној заједници. Више пута месечно бесплатно су одвођени на бесплатне биоскопске

пројекције ("Арена синелекс" и "Синестар"), у зимски забавни парк "Ледена шума", забавни парк "Земља чудеса", Коњички клуб "Ковил". Организовани су једнодневни излети на Авалу (Авалски торањ), Петроварадинску тврђаву, Фрушку гору, Сремске Карловце, као и посете језеру Палић, ЗОО вртovima у Суботици и Београду. Деца су више пута у пригодним приликама посећивала више музеја у Новом Саду и ближој околини, као и Педагошки музеј и Музеј илузија у Београду.

Излети и бројне активности ван установе су, уз (ре)социјализаторске ефекте, благотворно утицале на децу/кориснике пријатним успоменама, заједничким дружењем и корисним информативно-едукативним садржајима упркос околностима сепарацаје из примарне средине. Крајем године, бројни донатори су деци обезбедили велики број новогодишњих пакетића.

Током 2023. године, у циљу побољшања смештајних услова, окречене су све дечије собе, сале и дневни боравци, а три просторије, трпезарија, ходници и мултифункционална сала су пригодно осликани.

Напомене о практичном раду службе

У околностима непостојања специјализованих смештајних ресурса у локалној заједници за ургентан пријем и збрињавање деце и младих - са структурисаним делинквентним понашањем, са менталним поремећајима/болестима, интелектуалне инсуфицијенције, Прихватилиште је вршило ургентан пријем, наспрот враћању у угрожавајуће и високо ризичне услове. Смештај у Прихватилиште је реализован упркос недовољном броју стручног кадра, неодговарајућим смештајним условима и стручним компетенцијама/квалификованости за третман и негу деце која не испуњавају критеријуме за пријем у Прихватилиште. Такав "избор" је значио прихватање изразито високог степена одговорности запослених и уз високе ризике по безбедност и здравље редовних корисника Прихватилишта и запослених.

Отежавајућа околност, током 2023. године, било је пролонгирање боравка деце са контаиндикацијама за смештај и то из објективних тешкоћа при налажењу адекватног, трајнијег облика смештаја за такву категорију корисника.

Мера ванредног отупста није примењивана, а рестриктивне мере и мере ограничавања- само спорадично. Самовољног напуштања Прихватилишта, било је код неколико корисника (који имају структурисано делинквентно понашање).

Само захваљујући изузетним напорима и анажовању постојећег стручног кадра, укључивањем чланова стручног тима (социјални радник и психолог) у дежурства, ангажовањем као испомоћ студената на пракси, волонтера, као и у континуираној доброј сарадњи са психијатром, успешно је очувана безбедност и сигурност корисника и запослених.

5.8. ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ЖЕНЕ И ДЕЦУ УГРОЖЕНЕ ПОРОДИЧНИМ НАСИЉЕМ „СИГУРНА ЖЕНСКА КУЋА“

На основу Решења Скупштине Града Новог Сада (Службени листу Града Новог Сада број 46/2009), донета је Одлука о проширењу делатности Центра за социјални рад Града Новог Сада у домену - остала социјална заштита у установама са смештајем – Прихватилиште са прихватном станицом „Сигурна женска кућа“. На основу Основног програма организације, Правилника о лиценцирању организација социјалне заштите и Статута Центра за социјални рад Града Новог Сада, успоставља се назив услуге социјалне заштите: Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“.

Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“ намењено је за привремени смештај корисника и примарно неодложно осигурање њихове безбедности у кризној ситуацији изложености породичном насиљу.

Након осигурања безбедности корисника смештајем у Прихватилиште, реализовањем планираних и временски дефинисаних програмских активности ради се на успостављању и одржавању доживљаја сигурности, на оснаживању корисника, превазилажењу кризне ситуације и изналагању одрживих решења за самосталан живот без насиља у заједници.

Услуга смештаја у Прихватилиште намењена је одраслим жртвама насиља у породици женског пола и њиховој деци оба пола која су директно или индиректно изложена насиљу. Услуга смештаја у Прихватилиште се пружа жртвама психолошког, физичког, сексуалног, економског насиља или насиља прогањањем од стране члана/ова породице и може бити истовремено пружена броју од укупно двадесет корисника (жена и деце). Смештај у Прихватилишту може трајати најдуже шест месеци.

Организација стручне помоћи у „Сигурној женској кући“ одвија се кроз различите специјализоване програмске активности. У зависности од потреба, афинитета и потенцијала жене и детета за сарадњу, програм се спроводи кроз индивидуални и групни саветодавно-терапијски и психоедукативни рад.

Програмске активности се реализују у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе којој је услуга намењена, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника.

Програмским активностима се у складу са проценом потреба корисника обезбеђује задовољавање основних животних потреба и осигурање безбедног и пријатног окружења, развој и очување потенцијала корисника, психолошка подршка, педагошка подршка, правна подршка и подршка при школовању и запошљавању.

У току 2023. године у „Сигурној женској кући“ радили су стручни радници следећих профила: руководилац-психолог, социјални радник, педагог и психолог. Поред њих били су ангажовани и: портир и сарадник на услугама у локалној заједници.

Програми обуке, округли столови, радионице, састанци и конференције на којима су, у току 2023. године, присуствовали и учествовали запослени „Сигурне женске куће“ су били:

- „Дани социјалне заштите“ насиље, узроци, мере и интервенције
- 28. октобарски сусрети у социјалној заштити
- „Боља подршка за жене и децу жртве насиља – унапређење приступачности и капацитета сигурних кућа у Србији“
- „Унапређење безбедности жена и девојчица повећањем учинка сигурних кућа за жртве родно заснованог насиља у породици“
- „Насиље над женама“
- „Тромесечни резултати примене модела посредовање у запошљавању жртава насиља у породици у Београду“
- Скуп поводом обележавања националног дана сећања на жене жртве насиља
- „Друга шанса за рад“
- Дискусију о родно осетљивом језику – мисија ОЕБС-а у Србији
- "Прелиминарна идентификација жртава трговине људима - улога центра за социјални рад"
- „Спречавање и откривање свих видова насиља над женама и насиља у породици“
- Годишња конференција, Виктимолошко друштво Србије
- "Дечји рад: превенција, препознавање и интервенција"
- Трибина поводом обележавања месеца превенције трговине људима
- „Промовисање алата у превенцији и борби против насиља у породици у Србији“

Просторије у кући заузимају 551,6 m², а капацитет „Сигурне женске куће“ је 20 лежајева.

За рад „Сигурне женске куће“ обезбеђен је контакт телефон и дежурство стручних радника 24 сата дневно и свих 7 дана недељно.

Током 2023. године стручни тим „Сигурне женске куће“ реализовао је различите облике помоћи и подршке са укупно 211 жртава насиља у породици.

Од тога, саветовање телефоном на самоиницијативни позив жртве насиља извршено је са 73 жене, а 18 жртва насиља се електронском поштом обратило за помоћ због изложености насиљу у породици.

Током 2023. године у „Сигурној женској кући“ боравило је укупно 120 корисника - 53 жене и 67 деце. Од тога броја, 48 жена је новопримљено у 2023. години, а пет корисница је примљено 2022. године и окончале су коришћење услуге током 2023. године. Што се тиче деце, 61 дете је новопримљено са мајкама 2023. године, а шесторо деце је примљено 2022. године и окончало је свој боравак 2023. године.

Просечни месечни број корисника Сигурне женске куће током 2023. године је 21 корисник (жене и деца).

16. Кретање броја корисника “Сигурне женске куће“ од 2019.-2023.

Године	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број корисника	103	68	99	99	120
Ланчани индекс	79	66	145	100	121

Табела бр. 16 приказује кретање броја корисника Прихватилишта за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“ у петогодишњем периоду

од 2019. до 2023. године. У првом делу посматраног периода број корисника се смањивао док је у последње три године у порасту. У 2023. години, број корисника је порастао за 21% у односу на претходну годину.

Анализа корисника „Сигурне женске куће“

Место пребивалишта корисника

Од укупног броја корисника који су новопримљени у „Сигурну женску кућу“, током 2023. године, 72% корисника (34 жене и 45 деце) је са местом пребивалишта на територији Града Новог Сада, док је 28% корисника – 14 жена са 16 деце са местом пребивалишта ван територије Града Нови Сад.

Начин доласка у прихватилиште (према упутном органу и иницијативи за смештај)

Формално, упутни орган који издаје решење о смештају у Прихватилиште је Центар за социјални рад надлежан за територију на којој жена, жртва насиља, има пребивалиште. С обзиром на чињеницу да се већина смештаја у Прихватилиште реализује непосредно након насилног догађаја како би се осигурала безбедност жртава након изложености насиљу у породици, највећи број жртава је смештен у „Сигурну женску кућу“ на основу иницијативе полиције, односно дежурног радника Центра за социјални рад током неодложне интервенције.

Током 2023. године, примарну иницијативу да се корисници збрину у „Сигурној женској кући“, покренули су: полицијски службеници укључени у рад на предмету – у 48% случајева; стручни радници Центра за социјални рад – у 46% случајева, у 4% случајева је жртва насиља самоиницијативно захтевала смештај у прихватилиште, па је након тога извршена процена и пријем, и у 2% случајева су здравствена установа и школа контактирали „Сигурну женску кућу“ и упутили корисника на смештај.

Дистрибуција облика злостављања

Дистрибуција облика злостављања којима су жене са којима је реализован смештај у „Сигурну женску кућу“ биле изложене је следећа: 58% корисница је доживело доминантно физичко злостављање, 31% корисница је доживело доминантно психолошко злостављање, 1% корисница је доживело доминантно насиље прогањањем, а 10% корисница доминантно сексуално злостављање. Психолошко злостављање је присутно и уз друге облике насиља који су код одређених случајева доминантни.

Дистрибуција корисника према узрасту и полу

Током 2023. године у „Сигурну женску кућу“, је смештено 61 дете, што представља 56% од укупног броја корисника. Од укупног броја деце која су примљена током 2023. године, 60 (98%) деце је млађе до 14 година, док је 27(44%) деце узраста млађег од пет година. У старосној категорији младих корисника (18-26 година старости) било је 11 корисника (10% од укупног броја корисника), док је највећи број пунолетних корисница у старосној категорији одраслих (од 26 до 64 године) и то 35 корисница (32% од укупног броја корисника). Две кориснице су биле у старосној категорији старијих лица (преко 65 година старости).

Дистрибуција корисника по полу показује да је 79 (72%) корисница женског пола, док је 30 (28%) корисника мушког пола (сви старости до 18 година, а у складу са правилником прихватилишта да мушка лица старија од 18 година нису корисници услуге).

Образовна структура корисника

Кориснице „Сигурне женске куће“, у току 2023. године, су биле следеће образовне структуре: непотпуна основна школа – 23%, основна школа – 27%, III степен средње школе – 13%, IV степен средње школе – 27%; V степен средње школе – 2%; VI степен (виша школа) – 2%, VII степен (висока школа) – 6%. Највећи број корисница је средњошколског или нижег нивоа образовања.

Власнички статус корисница

Кориснице „Сигурне женске куће“, током 2023. године, су биле следећег власничког статуса: поседују имовину – 31% (лично власништво или сувласништво са партнером); не поседују имовину – 67%; нису дале податке – 2%. Запажамо да, од корисница које су дале податке о свом имовном стању, највећи број корисница не поседује имовину у власништву.

Запослење корисница

При пријему у „Сигурну женску кућу“, током 2023. године, запослење је имало 30% жена радећи на пријављеним или непријављеним пословима, док 65% корисница није било запослено при ступању у „Сигурну женску кућу“, 5% корисница „Сигурне женске куће“ су биле особе у пензији.

Што се тиче дужине боравка, 69% корисника је боравило у Прихватилишту у трајању до 30 дана.

Од укупног броја корисника, 15% одраслих корисника и 9% малолетних корисника је имало дијагностиковано психијатријско обољење. Није било одраслих корисника

са телесним, сензорним инвалидитетом, интелектуалним тешкоћама или сродним проблемима. „Сигурна женска кућа“ није приступачна за особе са физичким инвалидитетом које користе колица и постизање приступачности је један од кључних циљева у 2024. години.

За децу која нису била уписана у вртић и у школу стручни радници „Сигурне женске куће“ су предузели све потребне процедуре и поступке како би их уписали у предшколску установу и школу. Иако формално уписан у образовну установу, велики број деце школског узраста нема адекватну подршку и надзор родитеља у контексту школовања. Током боравка корисника у „Сигурној женској кући“, интензивно се радило на побољшању родитељских вештина мајки, усвајања значаја редовног похађања образовних установа за децу, развијању знања мајки како би пружале подршку децу током школовања и након напуштања Прихватилицшта.

Економска зависност, незапосленост, непостојање имовине, у значајној мери отежавају процес изласка из насиља. Искуства током 2023. године, као и претходних година, показују да се судски поступак за поделу имовине и подршка жртви насиља у том поступку не препознају у довољној мери као значајни, већ се пажња усмерава на судске поступке који се тичу насиља и жена у поступку за поделу имовине нема никакву правну подршку.

Током протекле године стручни радници су уложили значајне напоре у правцу запошљавања корисница у смислу очувања претходно успостављене сарадње са Националном службом за запошљавање – филијала Нови Сад и успостављања и одржавања сарадње са власницима бројних приватних фирми. Од укупног броја корисница које нису биле запослене, а радно су способне, од стране стручног тима и наведених актера 2023. године запослене су две кориснице (4%) током њиховог боравка у Прихватилицшту. Може се закључити да је потребно континуирано сарађивати са Националном службом за запошљавање и тражити нове моделе економског оснаживања корисница. Мотивисаност корисница „Сигурне женске куће“ за запослењем и поред напора у том правцу уложених од стране стручних радника већином није на очекиваном нивоу, те се ниска мотивисаност корисница свакако може разумети као последица трауматских искустава које су доживеле, хаотичног и неструктурисаног живота са насилним партнером, бригом која се односи на будућност и исходе судских поступака и која оптерећује кориснице током боравка у „Сигурној женској кући“.

Од укупног броја жена које су, током 2023. године, биле смештене у „Сигурну женску кућу“, 79% је имало изречене хитне мере у односу на починиоца, а за 69% корисница су хитне мере и продужене. За 31% деце које су са мајкама збринуте у Прихватилицшту изречене су хитне мере по Закону о спречавању насиља у породици. Може се запазити да и даље деца нису довољно препозната од стране надлежних полицијских службеника који врше процену ризика и изричу хитне мере.

Након боравка у „Сигурној женској кући“, односно проласка кроз стручни процес оснаживања и подршке, 71% корисница се нису вратиле и наставиле живот са починиоцем насиља, већ су живот организовале без изложености насиљу (живе као

подстанари, живе код родитеља, живе заједно са другом корисницом прихватилишта, и слично). Велики проценат (71%) корисница који представља повећање у односу на 2022. годину и које су након напуштања Прихватилишта организовале живот без изложености насиљу, између осталих података, јасно указује на значај и потребу за функционисањем Прихватилишта у локалној заједници.

Напомена о практичном раду службе

За све кориснике спровођене су активности здравствене заштите у складу са њиховим потребама у смислу организовања лекарског прегледа, одвожења код лекара, пратње приликом прегледа, обезбеђивања терапије. За све кориснике су обезбеђени бесплатни лекови на основу уговора Центра за социјални рад и апотеке „Центар“.

Свакодневно се у „Сигурној женској кући“ спроводе активности психо-социјалне подршке и у зависности од капацитета, степена трауматизованости и мотивације корисника, спроводи се индивидуално саветовање у правцу оснаживања, препознавања значаја изласка из насиља, стицања вештина за самостално доношење одлука, подизање нивоа самопоштовања и самопоуздања.

Са децом корисница се свакодневно организују индивидуалне и групне саветодавне, едукативне и забавно-рекреативне активности у просторијама Прихватилишта, као и ван њега, када су испуњени безбедносни услови.

У циљу добијања правних савета и помоћи, кориснице су упућиване у канцеларију за пријем захтева за примену Закона о бесплатној правној помоћи. Такође, кориснице „Сигурне женске куће“ су користиле правну помоћ у оквиру Бироа за пружање правне помоћи Града. Група од седам адвоката, чланова и чланица Адвокатске коморе Војводине, које раде у Новом Саду, самоиницијативно се јавила „Сигурној женској кући“ са циљем пружања бесплатне правне помоћи и заступања на суду корисница. Сарадња са њима је успешно реализована.

На подручју надлежности Основног јавног тужилаштва у Новом Саду током 2023. године састанци Групе за координацију и сарадњу се нису одвијали у складу са Законом о спречавању насиља у породици и закашњење њиховог одржавања значајно је отежавало или онемогућавало процес подршке жртвама и процес изласка из насиља. Изостанак или закаснела израда индивидуалног плана заштите конкретне жртве насиља на састанцима Групе за координацију и сарадњу нису довели до значајног помака унапред кад је реч о примени Закона о спречавању насиља у породици и утицали су на неефикасно поступање институција када је реч о заштити корисница “Сигурне женске куће”. Услед тога и услед неучешћа жртва насиља на састанцима Групе за координацију и сарадњу, стручни радници “Сигурне женске куће” су били принуђени да у ситуацијама високе угрожености корисница инсистирају на одржавању ванредних састанака Групе који су се отежано заказивали.

На објекту Прихватилишта су вршене редовне текуће поправке, већих проблема и потреба за радовима није било.

Током године није било напретка у процесу добијања лиценце за Прихватилиште зато што и даље није испуњен услов из члана 59. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите који је прописало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања („Службени гласник РС”, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019). Други услови за добијање лиценце су испуњени. Према наведеном члану 59. потребно је да прихватилиште капацитета 20 корисника има седам стручних радника и три сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима смештаја. Тренутно у „Сигурној женској кући“ послове обавља четири стручна радника (од којих један обавља и послове руковођења) и један сарадник.

Како би се унапредили услови смештаја и боравка корисника у „Сигурној женској кући“ обновљен је намештај у дневној соби и на спрату Прихватилишта и у континуитету се током године, према потребама, обнављао намештај у собама за смештај корисника и електрични уређаји.

Током 2023. године, кроз медијске наступе, предавања, учешћа на конференцијама и трибинама реализовано је континуирано информисање опште и стручне јавности о значају пружања услуга социјалне заштите за жене и децу, жртве насиља у породици; о раду „Сигурне женске куће“; о феномену насиља у породици, његовим одликама и последицама; о значају мултисекторске сарадње и превентивног деловања у овој области.

Такође, од стране запослених у „Сигурној женској кући“ организована су два стручна скупа – обука за стручне раднике и трибина, оба регистрована код Коморе социјалне заштите Србије.

Реализован је мониторинг рада од стране Покрајинског завода за социјалну заштиту.

У периоду од 1. јула до 31. децембра уз подршку Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова реализује се пројекат под називом „Подршка након Сигурне женске куће - наставак“ који је намењен групном раду са жртвама насиља након изласка из „Сигурне женске куће“ у циљу пружања психолошке подршке.

У оквиру активног обележавања кампање „16 дана активизма против насиља над женама“ реализована је трибина под називом „Насиље у партерским везама код младих“.

Руководитељка „Сигурне женске куће“ је током 2023. године реализовала и следеће активности: председница је Радне групе за израду Локалног акционог плана за спречавање и борбу против насиља над женама и насиља у породици за период 2023-2025; чланица је Савета за родну равноправност АП Војводине; чланица је Тима Града Новог Сада за борбу против трговине људима. У наведеним радним и стручним телима узима активно учешће.

5.9. СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ТЕХНИЧКЕ ПОСЛОВЕ

Према Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад Града Новог Сада, односно Статутом Центра, основана је Служба за економско-техничке послове.

Служба за економско-техничке послове обавља послове који су у функцији стварања услова за обављање делатности Центра и функцији подршке стручном раду.

Подршка стручном раду се реализује директним ангажовањем запослених у Служби за економско-техничке послове и кроз реализацију плана набавке добара.

У Служби за економско-техничке послове су радили радници следећих профила: руководиоца службе, телефониста-портир, возач-курир, вешерка, спремачица, радник обезбеђења-портир, главни кувар и кувар, магационер, помоћни радник у кухињи-сервирка помоћна радница –спремачица.

У току 2023. године, у Центру за социјални рад Града Новог Сада са Одељењима у Беоцину и Сремским Карловцима, евидентирано је укупно 27.439 корисника.

ДИРЕКТОР

Јелена Зорић